

Молода Україна

журнал української демократичної молоді

РІК ВИДАННЯ X

ЧЕРВЕНЬ 1960

№ 72

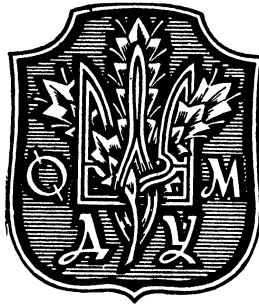

МОЛОДА УКРАЇНА

Видає Центральний Комітет Об'єднання Демократичної Української Молоді.

Редагує Колегія.

Умови передплати в Канаді:
На півроку \$2.00, на один рік \$3.50,
В інших країнах рівновартість канадського долара. Ціна окремого числа 35 центів.

MOLODA UKRAINA (Young Ukraine). A Ukrainian Monthly Magazine. Published by the Central Committee of the Ukrainian Democratic Youth Association. Subscription in Canada for 6 months \$2.00, one year \$3.50. Single issue 35 c.

MOLODA UKRAINA,
Postal Station "E", Box 8
Toronto, Ont., Canada.

НАШІ ПРЕДСТАВНИЦТВА:

В Австралії:

Mr. S. Krywolap,
Box 1586 M,
G. P. O. Adelaide,
S. Australia.

В Аргентині:

"Porohy",
Casilla de Carreo 3184,
Buenos Aires,
Argentina.

У Франції:

Mr. N. Grouchetsky
33, Rue Rogue de Fillol,
Puteaux, Seine,
France.
Post conto:
Paris c/c, 11.078.11

З В Е Р Н Е Н Н Я

Філія Об'єднання Демократичної Української Молоді (ОДУМ) в Чикаго звертається до українського громадянства, якому дороге майбутнє нашої молоді, зокрема до того, що зорганізоване в демократичних організаціях з ідеалами Української Народньої Республіки, підтримати наш намір придбати власний будинок.

Десятилітня праця нашої філії показала, що брак власного будинку є найдошкульнішою перешкодою в нашій діяльності. В наслідок цього відчувається відірваність і самозамкненість членів філії, брак організаційної та ідеологічної однастайности. Шукаючи шляхів до зміцнення і розбудови нашої організації, зокрема Юного ОДУМ-у, до заактивізування всіх членів і пожвавлення праці нашої філії, ми зупинились перед гострою проблемою придбання **ВЛАСНОГО БУДИНКУ!**

Закликаючи Шановне Громадянство до участі в цій нашій акції, хочемо нагадати про досягнення ОДУМ-у за неповних десять років, досягнення, що ми їх здобули своєю енергією і працею. Хочемо нагадати, що ці, здобуті нашою наполегливістю, досягнення і права на наше існування — як перспективної організованої одиниці, що успішно здійснює почесне і великої ваги завдання — мусимо за собою закріпити.

Надіємось, що це наше звернення знайде теплий відгук і Шановне Громадянство всебічно підтримає нас у важливій справі придбання власного будинку. Лише в цьому випадку наші наміри будуть успішні.

Філія ОДУМ-у в Чикаго

та

Фінансовий Комітет для придбання дому:

В. Мирутенко, Д. Грушецький, В. Білоус.

Пожертви просимо надсилати на адресу:

Financial Committee For ODUM Building Fund.
1317 N. Artesian Ave.
Chicago 22, Ill., U. S. A.

ДО НАШИХ ЧИТАЧІВ І ПРИХИЛЬНИКІВ

Шановні друзі!

Восени цього року "Молода Україна" відзначатиме своє 10-ліття. Вашим найкращим подарунком "Молодій Україні" з нагоди її ювілею буде збільшення числа її передплатників.

НА ОБКЛАДИНЦІ:

Україна. Сплав лісу на Черемоші.

УЧИТЕЛЬ ЧИСТОТИ І ПРОСТОТИ

(До 65-ліття Максима Рильського)

**
*

Весна! Весна на Україні!
Весна і скрізь чудесна річ, —
А отже вкладено людині
У серце щось таке, мов клич,
Що зміж усіх людських облич
Одно найбільш ми відзначаєм
Таке от саме й з рідним краєм.

Я пам'ятаю красний день,
Глибокі віддиhi вологи,
Пахучі пелюстки вишень
У вогких коліях дороги,
І суміш сили та знемоги,
Таку властиву дням весни,
Таку щасливу, як вони.

Я пам'ятаю відра повні,
Що на коромислі твоїм,
Неначе в казці невимовній,
Гойдались в ритмі чарівнім.
І очі, що сіяли всім,
Але, здавалось, лиш одному
Солодку обіцяли втому.

Я пам'ятаю — і забудь,
Хоч би й хотів, повік не зможу.
На все життя я взяв у путь
Ту весну світлу і погожу,
Ту дівчину на пісню схожу,
І пісню, схожу на дівча,
І синій погляд зза плеча.

**

Цвітуть бузки, садок біліє
І тихо ронить пелюстки.
Напівзабуте знову мріє,
Як помах милої руки.
У небі вітер кучерявий
Колише теплу блякить,
І на землі гойдає трави
І затихає, й знов шумить,
І раптом схоплює на крила
Хвилясті співи журавлів,
І знов душі все, що любила,
Нагадує хвилястий спів.

Д О Ш

Благодатний, довгожданий,
Дивним саявом осіяний
Золотий вечірній гість
Впав бадьоро, свіжо, дзвінко
На закурені будинки
Зголоднілих передмість.

Відкривай гарячі груди,
Мати-земле! Дошч остудить,
Оживить і запліднить, —
І пшеницею й ячменем,
Буйним повівом зеленим
Білі села звеселить.

Максим Рильський

**

Умій дивитися, людино, на людей!
Це ж не ляльки тобі і навіть не рослини!
Учися вірити, креши з німих грудей
Найкращі блискавки! Нехай крило орлине
На всесвіт шириться, кружляє і гуде!
Хай ноги стомлені ідуть на верховини!
Хай світ освітлиться похилим і сліпим!
Хай тиша степова лунає наче грім!

Красу описувать, жіночу поготів, —
Шкода і думати! На що вже романісти,
Старі Тургенєви, не жалуючи слів,
Малюють і ходу, і коси променисті,
І ніжки точені, і соболиних брів
Хвилясті лінії, очей свічки паристі, —
А марно трудяться, як марно власну тінь
Хотів би перегнать нетерпеливий кінь.

Краса не в лініях, не в тонах, не в поставі:
Це повів, риска це, це промінь здалеки,
Що раптом промайне і спалахне в уяві, —
Нараз освітливши події та віки, —
О! Це не стан гнучкий, не коси кучеряві, —
Це жест покірної чи гордої руки,
Це те, що сниться нам, розбуджуючи зо сну,
Що радість нам дає і разом тугу млосну!

Краса! Збагнуть її — це сонце погасить!
Схилимо ж голови, стулим уста суворо,
І наймудріший там хай никне і мовчить,
Де подив, як огонь розкрилюється вгору,
Де крізь метелицю одна-єдина мить
Горить розкритому, засліпленому зору,
Де ранив блискавка серця своїм мечем,
Де сльози радості мішаються з плачем!

**

Яблука допілі, яблука червоні!
Ми з тобою йдемо стежкою в саду.
Ти мене, кохана, проведеш до поля;
Я піду — і, може, більше не прийду.
Вже й любов допіла під промінням теплим,
І її зірвали радісні уста, —
А тепер у серці щось тремтить і грає,
Як тремтить на сонці гілка золота.
Гей, поля жовтіють і синіє небо,
Плугатар у полі ледве маячить...
Поцілуй востаннє, обійми востаннє:
Вміє розставатись той, хто вмів любити.

**

Я тільки надпив свою чарку, —
А серце вже п'яне давно:
Якесь його інше сп'янило,
Якесь невідоме вино.
Пливу чи іду я — не знаю...
Сніги і холодні огні...
Хто дав чарівної отрути
В своїх поцілунках мені?
Шуми і гуди, хуртовино,
Пливить, невловимі сніги,
До моря краси і спокою
Засипте навик береги!
Я з вами — я з вами — я з вами
Холодні, летючі, смутні!..
Все зникне, як іскра зникає,
Як іскра згасає в вині.

**

Проса покошено. Спустило тихе поле,
Холодні дні з високою блакиттю
Не повернуть минулого ніколи:
Воно пройшло — і вже здається миттю.
А скільки мрій було зеленою весною!
Як пінилися вони, мов золоті потоки!
Вони спливали, і я один з тобою,
Високе небо — синє і високе.

**

Ластівки літають, бо літається,
І Ганнуса любить, бо пора...
Хвилиною зеленою здійснюється
Навесні Батиева гора.
Гнуться клени ніжними колінами,
Чорну хмару сріблять голуби...
Ще — от день — і все ми, все покинемо
Для блакитнокрилої плавби.
Хай собі кружляє, обертається
Хоч круг лямпочки земля стара!..
Ластівки літають, бо літається,
І Ганнуса плаче, бо пора...

ШОПЕН

Шопена вальс... Ну, хто не грав його
І хто не слухав? На чийх устах
Не виникала усмішка примхлива,
В чийх очах не заблищала іскра
Напівкохання чи напівжурби

Від звуків тих кокетно своєвільних,
Сумних, як вечір золотого дня,
Жагучих, як нескінчений цілунок?
Шопена вальс, пробриньканий невміло
На піяніно, що мовляв поет,
У неладі "достигло ідеала", —
О! Далеку він срібну відслонив
Мені в цей час вечірньої втоми,
Коли шукає злагідніле серце
Ласкавих ліній і негострих фарб.
А десь ховає і жагу, і пристрасть,
І мрію, й силу, як земля ховає
Непереборні парості трави...
В снігу, у сиву, сніжну невідомість
Мережані, оздобні линуць сани,
І в них — як сонце — блиснув із-під вій
Лукавий чи журливий — хто вгадає?
Гарячий чи холодний — хто збагне?
Останній може, може перший усміх.
Це щастя! Щастя! Руки простягаю —
Б'є сніг із-під холодних копитів —
Метнулось гайвороння край дороги —
І простяглась пустиня навкруги.

Сідлять коня! Гей у погоню швидше!
Це щастя! Щастя! — Я приліг до гриви,
Я втис у теплі боки остроги —
І знову бачу це лице, що ледве
Із хутра виглядає... Що мені?
Невже то сльози на її очах?
То сльози радості — хто тее скаже?
То сльози смутку — хто те розгада?

А вечір палить вікна незнайомі,
А синя хмара жаром поїнялась,
А синій ліс просвічує огнем,
А вітер віти клонить і співає
Мені в ушах... Це щастя! Це любов!
Це безнадія! —

Пане Фредеріку,
Я знаю, що ні вітру, ні саней,
Ані коня немає в вашім вальсі,
Що все це — тільки вигадка моя, —
Проте... Нехай вам Польша чи Жорж Занд —
Коханки дві, однаково жорстокі!
Навіяли той ніжний вихор звуків, —
Ну, й що ж по тому? А сьогодні я
Люблю свій сон — і вас люблю за нього,
Примхливий, худорлявий музиканте...

**

Восени прилітають невідомі птиці,
З дивним криком падають на ріку,
І стрілець сам не знає: може то тільки
сниться,
Що весною він бачив саме таку.

Восени кожен день — якась відміна:
То зів'яла стеблина, то зелений пожовк...
Восени розумнішою стає людина
І ще м'якшим — трави прим'ятої шовк.

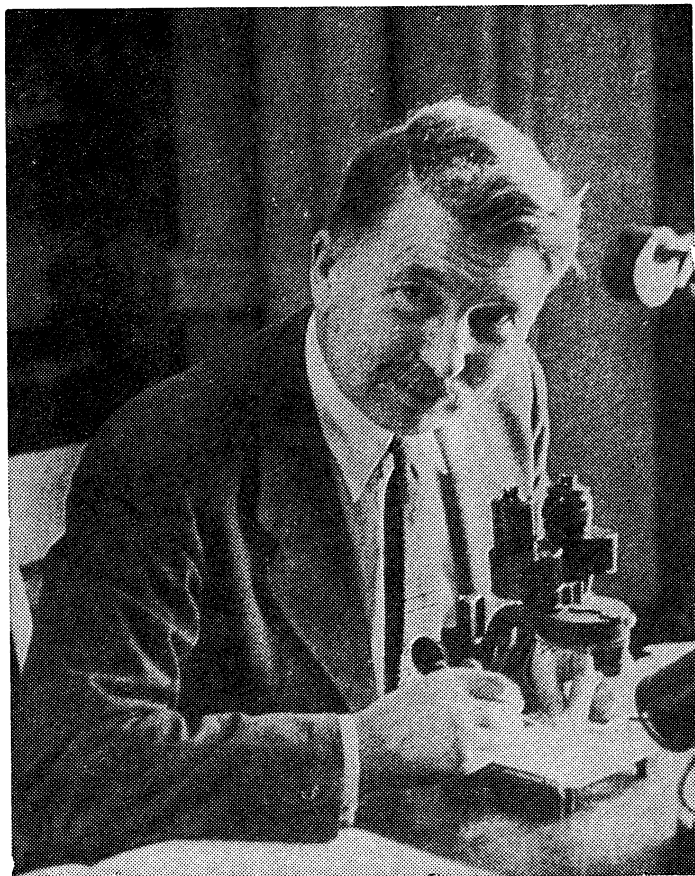
Восени залягає риба в ковбанях,
Щоб немудрі якісь бачить сни...
Осінь, звісно, пора розмов останніх, —
Але й сходить пшениця теж восени!

Антін АДАМОВИЧ

Острів вільної думки

(До 10-ліття УВАН у США).

У морі щоденного буття приємно буває почути-ся на острові вільної думки, нескованої поржавілими обручами будь-якої обмеженості чи партійницького сектанства. Одним із таких островів, і не для українців тільки, є Українська Вільна

Перший президент ВУАН у США М. О. Ветухів.

Академія Наук у Нью-Йорку, і то від самого початку своєї діяльності тут, десять років тому. Нам, білорусам, особливо приємно, що ми першими опинилися на тому острові, відкритому українцями: вже 7-го червня 1950 року, на другій в історії Української Вільної Академії Наук у США науковій конференції, разом з українським ученим Ярославом Рудницьким виступив з доповіддю й білорус, Ян Станкевич, та від того часу почалася невинна й досі співпраця білорусів з українцями на цьому ґрунті.

Правда, кажуть, що білорусько-українська співпраця — це нічого дивного, це щось просто показане історично та геополітично (правда та гіркіша, що кажучи так, далеко не завжди так роблять). Жодного дива й не було б, якби на співпраці білорусів з українцями справа в Академії і обмежилась. Але ось цифрові дані: за десять років на конференціях Української Вільної Академії Наук у США учені-неукраїнці прочитали 63 доповіді, в тому числі 29 доповідей американці не-українсько-

го походження. Доповідали учені білоруської, грузинської, жидівської, польської, російської, татарської, турецької, фінської, чеської, шведської та японської національностей. В “Аналах” Академії поміщено понад десяток статей не-українських авторів.

Ще яскравіший образ міжнаціональної праці Академії дістанемо, коли до чисел додати деякі імена та теми. Між доповідачами на конференціях УВАН у США були американці — знавці Східної Європи, як професор Колумбійського університету Філіп Мозлі, що кілька разів робив доповіді в Академії (зокрема, “Драгоманов і свідомість світу” та “Михайло Ветухів і американська наука”); проф. Олівер Фредеріксен (доповідь “Грушевський, як історик і творець історії”, 1954). Були доповіді таких професорів Колумбійського університету: Л. Стілман (дві доповіді про творчість Гоголя), Джон Вуорінен (доповідь “Проблема націоналізму в новітній Фінляндії”); Александер Даллін (доповідь про підсумки угорської революції 1956 р.) та інші. Кілька доповідей зробив Джон Армстронг, автор відомої книжки “Український націоналізм”. Один з найвидатніших російських учених у США, покійний професор Гарвардського університету, М. Карпович, виступав з доповіддю про взаємини України і Росії в історичному розвитку, а відомий польський учений, професор Фордгамського університету, Оскар Галецький з доповіддю про взаємини України і Польщі; він же кілька разів виступав на конференціях Академії, зокрема на Мазепинській конференції 1960 року з доповіддю “Польща в часи Мазепи”. Другий відомий польський учений, Станіслав Кот, фахівець з історії культури Східної Європи, у 1955 р. робив доповідь про історію реформації на Україні. Чеський історик Отакар Одложілік робив доповідь про з’їзди слов’янської молоді в Австрії в кінці минулого століття (надрукована також в “Аналах” Академії).

На спеціальній конференції на тему “Національні опозиції в комуністичних партіях республік СССР” в 1959 році, разом з українцем В. Голубничим, виступили з доповідями грузин І. Гольдман, татарин Г. Султан та автор цих рядків, який, крім того, зробив кілька доповідей на конференціях Академії та часто й радо виступав у дискусіях.

Співпраця Академії з жидівськими ученими привела до створення в 1956 році спеціальної комісії для вивчення історії українсько-жидівських взаємин, організатором і душею якої був покійний український діяч жидівського походження, Арнольд Марголін. Ще в 1953 році читали доповіді жидівські історики, покійний професор колумбійського університету, Філіп Фрідман (“Початки поселення жидів на українській землі і проблема хозар”) та д-р Я. Шацький (“Українсько-жидівські взаємини в Галичині в 1848 році”). Дві доповіді дав д-р Джозеф Ліхтен (“З досліджень українсько-польських взаємин” в 1955 р.

та “Жиди в житті і творчості Ів. Франка” в 1958 р.). В “Аналах”, присвячених пам’яті А. Марголіна, надруковані праці членів Комісії для вивчення історії українсько-жидівських взаємин Ф. Фрідмана, І. Гольдмана, К. Левіна, О. Домбровського та Л. Чикаленка (1959 року).

Не обминути також співпраці Академії з ученими-тюркологами. Була доповідь (пізніше надрукована в “Аналах”) турецького історика, професора Істанбульського університету Зекі Веліді Тогана — “Похід Тимура на Україну і Північний Кавказ 1395 року”. Були доповіді професора Колумбійського університету Карла Менгеса про взаємини тюркського світу і України-Руси та про тюркські і татарські елементи в російській мові. Вкінці згадаємо про японського ученого Т. Кувагара, що в

1958 році прочитав лекцію про сучасну Японію.

З приємністю згадуючи факти, що стосуються міжнародної співпраці в рамках Української Вільної Академії Наук, з боєм у серці доводиться пом’янути того, хто найбільше спричинився до її організації і здійснення — покійного професора Михайла Олексійовича Ветухова, цього справжнього “паннаціоналіста”, як мені одного разу випало назвати його. Він був світлою та широкою людиною і завжди керувався високою свідомістю окремішності, добра та інтересів усіх націй взагалі, з своєю українською нацією включно, а не виключно.

І хочеться тільки побажати, щоб ця праця, керована такою свідомістю, ішла та зростала і в наступних роках та десятиліттях.

Українці вітають прем’єр-міністра Канади

(Прийняття на честь п. Діфенбейкера, влаштоване ексекutiveю АУТ в Лондоні).

10 травня в житті українців в Англії мала місце надзвичайна подія. Тутешню українську колонію, через її представників, особисто вшанував прем’єр-міністр Канади п. Джон Діфенбейкер.

При енергійній допомозі перебуваючого в Англії проф. Юзика, Ексекutive АУТ мала честь гостити в готелі “Савой” п. Діфенбейкера, який на протязі останнього тижня брав участь у нараді прем’єр-міністрів країн Британського Коммонвелту.

Господинею зустрічі була леді Гескет — президент Англо-Українського Товариства. На прийняття були запрошені всі члени Ради АУТ, керівники місцевих відділів Товариства, визначніші англійські друзі та представники громадських організацій в Англії.

Рівно о 5 год. 30 хв. зала прийняття почала заповнюватися гостями, яких зустрічали п. Герберт, сот. Білий-Карпинець та голова ОУуВБ проф. Ша-ян. Прибуваючі знайомилися із своїм президентом, а також між самими собою, бо багато гостей, як англійців, так і українців, бачилися вперше.

Між присутніми ми занотували члена парламенту полк. Мекліна і його дружину; члена парламенту полк. Кордо з дружиною; члена парламенту Мек-Кена, українського приятеля ген-майора Гілтона, одного з редакторів “Дейлі Телеграфу” п. Флойда, поч. скарбника АУТ п. Дакворта, поч. секретарку АУТ панну Річ, голову СУБ-у інж. Гавриліва, голову Представництва УНР-ади полк. Базилевського, керівників місцевих відділів АУТ пані Річ та пп. Ванстона, Ньюбері, Бравна, Волворка, Корицького, Костюка та інших. Також були присутні редактори місцевих українських газет і журналів, деякі рядові члени АУТ, які своєю активністю, як з англійської, так і української сторін, посилюють авторитет і популярність Товариства.

В досить дружній атмосфері англійські гості говорили між собою на теми, пов’язані з АУТ та з українською визвольною справою. Час минав дуже скоро.

По шостій годині в залю ввійшов прем’єр-міністр Канади п. Діфенбейкер в супроводі Високого представника Канади в Англії п. Дж. Дрю. Високо-

го гостя зустріли п. О. Герберт та проф. Юзик і відразу ж почали знайомити його з присутніми. Між іншим, проф. Юзик зустрічався з головою уряду своєї країни не вперше, тому невимушеність в поведженні між ними відразу передалася всім присутнім і з першої ж хвилини зустріч перетворилася в двогодинний успіх як гостя, так і присутніх.

Вашому кореспондентові доводилося не раз брати участь у пресконференціях, значніших прийняттях і більш вишуканих зустрічах. Але це вперше в житті йому довелося бути під однією стелею разом з діючим прем’єр-міністром. Як у таких випадках поводить себе прем’єр-міністр, що він каже тим, з ким його знайомлять, які запаси його розмовної винахідливості — все це для Вашого кореспондента було вельми цікавим і він вирішив не прогавити ні одного слова, сказаного гостем.

П. Діфенбейкерові буде десь понад 50 років. Проте, він виглядає дуже молодо, досить стрункий, дещо вищий від середнього росту. До своїх нових знайомих він був дуже уважний. Тих, що мали сміливість починати з ним розмови, вислуховував до кінця. Коли один із відрекомендованих йому, дещо гаряче, але пристійно, висловив побажання, щоб “Голос Канади” українською мовою “підвищив свій тон до гостро націоналістичного”, прем’єр відповів: “Дуже приємно, що ви слідкуєте за програмами СіБіСі. Це є певна запорука, що вони постійно кращатимуть...”

З деякими відрекомендованими українцями він сам починав розмову на тему міжнародної політики і двічі висловився про свою близьку зустріч з през. Айзенгауером. В кількох випадках, коли проф. Юзик називав громадську функцію представленого, прем’єр-міністр запитував про характер організації, про почуття членів.

Коли проф. Юзик представив гостеві пані Корицьку, яка є англійкою, прем’єр-міністр по звучанню прізвища взяв її за українку. І здивував усіх тих, що були коло нього. Бо прем’єр-міністр раптом сказав по-українському: “Я знаю...” Але співрозмовниця відразу пояснила, що вона англійка. П. Діфенбейкер засміявся і сказав: “Ну ось,

Прем'єр-міністер Канади Дж. Діфенбейкер промовляє на 6-му конгресі українців Канади у Вінніпегу.

моя орієнтація мене підвела". І розказав жарт про двох українців, дуже типічний, і напевно почутий ним від якихось українських колег в Канаді.

В розмові з членами парламенту Мек-Кеном і полк. Кордо гість прозрадив свою ознайомленість із дебатами в англійському парламенті на предмет української національності. Коли п. Мек-Кен зауважив, що всі заслуги за дебати мають належати полк. Кордо, проф Юзик розуміюче сказав: "Пан Мек-Кен дуже скромний". На що прем'єр-міністер відповів: "Член парламенту мусить бути скромним, бо інакше він не буде в парламенті". Далі вив'язалася довша розмова між гостем і полк. Кордо, в якій останній кілька разів підкреслив рухливість і організованість АУТ, а також і всієї української колонії.

Одним з найбільш урочистих моментів зустрічі було знайомство достойного гостя з президентом АУТ леді Гескет. Господиня вечора, не зважаючи на свій високий аристократичний статус і не зважаючи на свої прерогативи "господині", ніби навмисне намагалася залишитися в тіні, щоб "звичайні смертні" почувалися в залі, як рівний з рівним. У своїй розмові з прем'єром леді Гескет була дуже щедра на компліменти на адресу українців в Англії і зазначила, що якщо і в Канаді українці та-

кі ж енергійні, то пан прем'єр може тією спільнотою лише гордитися.

Гостеві був також представлений ген.-майор Гілтон.

В кінці зустрічі в залі не було ні одного присутнього, який би не мав чести потиснути руку прем'єра й обмінятися з ним парою слів.

Задовольнивши бажаючих автографами, п. Діфенбейкер охоче погодився зробити пропам'ятну спільну знімку, після чого сот. Білій-Карпинець, від імени всіх присутніх, виголосив коротку, але дуже чутливу подяку. Після його фінальних слів присутні в досить піднесеному настрої відспівали "Многая літа" і п. прем'єр-міністер почав прощатися, бо на нього чекали інші, невідкладні справи. Зібрані проводжали його рясними оплесками й англійською піснею "Фор гі із е джоллі гуд феллов".

Після його відходу сот. Білій-Карпинець сердечно подякував леді Гескет за її активну участь і допомогу у влаштуванні цієї зустрічі й на її честь знову було відспівано "Многая літа".

Наостанку слово взяв п. Волворк і від імени англійських гостей подякував своїм українським колегам за такий чудовий вечір, висловив надію, що в майбутньому співпраця обидвох сторін неодмінно прогресуватиме і своє коротке слово закінчив гаслом по-українському: "Свободу Україні! Любіть Україну!"

В підсумку треба сказати, що хоча в аспекті політичному зустріч нічим особливим не позначилася, то в площині моральній вагу її українська громада в Англії ще довго відчуватиме. Та й організатори її ставили перед собою лише одну мету — присутністю достойного гостя підняти Товариство перед лицем впливових позакулісних кіл Англії на площину більшого респекту, на площину, з якої легше відчиняти двері до тих, що нас ігнорують, або не помічають. Допомога в цьому напрямі, зроблена прем'єр-міністром Діфенбейкером, просто не оцініма. Щастя йому, Боже!

Додому йшов я, звичайно, повний вражень і піднесення. Лише коли думка перевалювала з щойно засвідченої мною врочистості на наш стан народу, що йде й іде по тяжкій дорозі, стомлений, часто розчарований, пригнічений, терзаний сам собою й "добрими людьми", ставало сумно, давало печаль. Бо між тим, де ми є і куди маємо прибути, лежить велика, повна перешкод, відстань. Щоб перейти її, треба вогню, сердець, віри і міцних ніг. Треба ще йти й іти. Треба ще буде падати, підніматися, повзти. І якби такі, як прем'єр-міністер Діфенбейкер, хоч би рідкісною моральною підтримкою посипали наш шлях, йти було б багато-багато легше.

Віт. Бендер

ДО УВАГИ НАШИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ

З огляду на фінансові труднощі, які гостро відчуває тепер "Молода Україна", чергове число журналу з'явиться в серпні, як подвійне, за липень-серпень.

Редакція.

Що діється в комуністичному «раю»?

КРОВ У КАЗАХСТАНІ

У квітні 1912 року — сорок вісім років тому — в далекій сибірській тайзі, над рікою Леною царський уряд вчинив один з найбільш кривавих своїх злочинів. Там, на “золотих приїсках” — в районі, де добувають золото — царські жандарми розстріляли похід робітників, що прямував до прокурора із скаргою на незаконні дії місцевої влади. Під кулями жандармів упало вбитих 270 людей. Робітники вимагали збільшення мізерної платні, поліпшення нестерпних мешканевих умов, організації кращого харчування. Після того, на знак протесту, всі ті, що залишилися в живих, масово покинули “приїски”.

Ця кривава драма, що ввійшла в історію Росії під назвою “Ленський розстріл”, схвилювала тоді цілу країну. Однак, у відповідь на інтерпеляцію одного з членів Державної Думи, царський міністер внутрішніх справ Макаров заявив: “Так було і так буде!” Газети опублікували цю заяву міністра — і по містах спонтанно відбулися масові вуличні демонстрації. Застрайкували робітники, залізничники, шахтарі. “Ленський розстріл, — писав тоді Ленін у Швейцарії, — став приводом до переходу революційного настрою мас у революційний вибух мас”.

Від часу тієї трагедії минуло майже п'ятдесят років. На місце поваленого революцією царату прийшов ленінський більшовизм. Його понад сороклітня історія — це довгий список злочинів супроти людини і народів. Це — війни і окупації сусідніх країн, це — напружений стан в усьому світі. Але яку ж страшну подібність із тією призабутою подією в сибірській тайзі становить своєю генезою і перебігом зовсім недавня подія в казахстанській пустині!

Чи не приглушені відгомоном шумливої підготовки до Паризької конференції “на вершинах” та іншими міжнародними атракціями, майже зовсім не zareагували наші суспільно-політичні і громадські організації на криваво здушене більшовиками в кінці минулого року повстання в Казахстані. Від початку квітня, коли вістка про цю масакру дійшла на Захід, хіба кілька заміток та статей появилось на цю тему в українській еміграційній пресі, та й то чи не в кожній з них говорилося про “бунт комсомольців”. А проте, відомо з певних джерел, що з 25 тисяч робітників, які працювали в районі тих подій, переважаюча більшість — це були хлопці, привезені з України та Білорусі, і що комсомольців було серед них лише 8 тисяч. І так, новий “Ленський розстріл”, виконаний у 1959 році, проминув для української еміграції майже безслідно — і понад сотню вбитих та півтори тисячі пораниених безіменних повстанців перейшли в неписану історію...

Про подробиці кривавої розправи червоних жандармів над молоддю, що будувала в Казахстані, біля міста Темір-Тау, металургійний завод, довідались перші кореспонденти швейцарських газет “Нойе Цюріхер Цайтунг” і “Газет де Льозан” від репатрійованих з СРСР еспанців, греків і німців. Де-

що розповіли також советські туристи, які мандрують тепер по країнах Західної Європи.

Причини невдоволення і нарікання робітників були ті самі, що й за царя на “золотих приїсках”: нелюдські мешканеві умови (примітивні землянки, шатра, дощані бараки), постійний брак харчів, відсутність найконечніших товарів у крамницях і — мізерна платня. До того ж українців та білорусів кривджено: за ту саму працю їм платили менше, як упривілейованим болгарам і мадярам, що приїхали до Казахстану будувати комунізм.

Основною прикметою цього повстання було те, що вибухло воно не серед політ. в'язнів, як в 1954 році, за Уралом, не в концентраційних таборах, а на оспіваній советськими поетами “соціалістичній новобудові”, серед “вільних” советських громадян, що нібито добровільно прибули на працю, серед робітників — гегемону пролетарської революції, як називав робітництво Ленін.

Почалося воно в суботу 3-го жовтня. Група молоді, на знак протесту проти адміністрації їдальні, яка годувала їх “собакою їжею”, підпалила ту їдальню і вирушила на базар, за півтора кілометра від робітничого селища. Там голодні люди розторошили ятки та кіоски і почали ділити між собою харчові продукти. Міліцію, яка появилася на базарі, щоб “втихомирить хуліганів” — освистали і закидали камінням. Довідавшись про це, з робітничого селища наспіло ще з півтори тисячі робітників, і тут, на базарній площі, відбувся перший у житті тих молодих людей мітинг, на якому кожному вільно було висловити свою думку. Очевидці розповідають, що після того бурхливого мітингу повішено біля входу до управління міліції його начальника, а заступника начальника і ще декого з міліціонерів жорстоко побито.

Наступного ранку, в неділю, робітники розгромили торговельну базу і всі знайдені там товари зорганізовано між собою поділили. Дещо пізніше, довідавшись, що з Караганди приїхав директор заводу, вони кинулися до будинку адміністрації, здемолювали в ньому всі бюро, а самого директора викинули у вікно з четвертого поверху.

Десь опівдні блискавкою поширилась чутка, що з Караганди наближається військовий відділ. На закруті дороги, що веде з того міста до робітничого селища, щось із п'ять сотень робітників влаштували засідку. Коли три вантажні авта з вояками надїхали до місця засідки, робітники їх спалили, вояків роззброїли, а авта поперекидали і спалили.

Уночі проти понеділка з Алма-Ати, Балхаша та Акмолінська в район заворушень перекинуто літаками регулярні військові частини, які оточили робітниче селище. Повстанці забарикадувалися в будинку торговельного складу і з здобутих напередодні автоматів відкрили вогонь. На це їм відповіли вогнем з кулеметів і гранатометів. Лікар місцевої лікарні розповідав, що того дня по обіді забито щонайменше 90 хлопців, а сотні ранених доставлені до лікарні.

Партійне керівництво пробувало ще вгамувати повстання з допомогою умовлянь, обіцянок дарувати повстанцям їхні “провини”, стягнуло навіть з Темір-Тау та Караганди “робітничі дружини”, що мали б приборкати повстанців шляхом переговорів. Але нічого з того не вийшло.

Увечері військо кинулося в наступ. Бій тривав недовго, бо сили воюючих сторін були неспівмірні. Ще тут і там спалахнули пожежі — то робітники підпалювали свої бараки, ще вибухло кілька ручних гранат — і на тому скінчилося. Невідомо, чи успіли зродитися в тому бунті якісь політичні гасла. Відомо лише з советської преси про зміни на керівних партійних становищах, зокрема про усунення першого секретаря ЦК компартії Казахстану,

про чистку партійного і урядового апарату в тій “республіці”. Відомо ще, що харчування робітників на “соціалістичних новобудовах” Казахстану трохи покращало, що з Москви підкинули туди трохи товарів, що почали будувати робітничі гуртожитки. І це все. “Так було і так буде”, — може сказати Хрущов, потираючи руки. Але напевно не думають і не хочуть думати так “маси”, серед яких назрівають революційні настрої.

Про новий “Ленський розстріл”, про “малий Будапешт” мусить знати цілий світ. І це є наш обов’язок, — обов’язок української еміграції подбати, щоб кров українських юнаків, яка пролилася в пустині Казахстану, не засохла безслідно.

В. С-ко.

КУРЯВНІ БУРІ З ЦІЛИНИ

У романі “Піднята цілина” советський письменник Шолохов хотів показати нових людей, оту незайману “людську цілину”, яка не вміла дбати про не то про державу, а навіть про власне господарство, але з приходом советської влади раптом піднялася до нечуваних висот працездатності й відданості і дала великий урожай нових людей.

Факти показують, що такого врожаю і досі нема, а, навпаки, розростаються “казнокрадство”, спекуляція і нечужані ще власницькі інстинкти.

Тепер видно, що із цілиною у точному розумінні цього слова, з цілиною Казахстану експерименти М. Хрущова дали також катастрофічні наслідки. Розпушена цілинна земля, яку тримали корінням столітні нагромадження трав, тепер лишилася без усякого покрову, віддана на волю страшних казахстанських суховіїв. Цього року посуха була більша за звичайну, вітри вдарили жорстокі — і страшні “курявні бурі”, щось на зразок самумів у пустелі — рознесли верхні шари землі по всіх просторах на захід.

Курявні самуми донеслися до України, ховаючи під своїм гарячим і непроникливим покривом урожай на Херсонщині аж до Одеси.

Як ці бурі виглядають, описано в кореспонденції до “Ізвестій” з Ново-Корсунської станиці Краснодарського краю — з Кубані. Правда, автор статті з властивим советським дописувачам лицемірством пише не так про бурю та її катастрофічні наслідки, як про... героїство колгоспників і тваринника свинофарми тієї станиці, які “боролися” за життя свиней, ризикуючи життям колгоспних хлопців і дівчат.

Ось що пише, між іншим, цей кореспондент, В. Дармодехін (подаємо в перекладі):

“Чорна буря! Вітер зі сходу лютує вже четверту добу. Він спочатку приніс сухий сніг, а потім у повітрі завис курявний туман. Він густішав і нарешті закрити сонце. День, а за два-три метри нічого не видно, дихати нема чим. Свинофарма колгоспу “Іскра” здавалась острівцем посеред бурхливого океану куряви. З боків, відкритих вітрові, два її літніх корпуси вже занесло до самого даху. Потім шар куряви почав катастрофічно рости й у внутрішньому дворі. Ось вона піднялася на метр,

півтора, сховала водогінний кран. А лишити скот без води — біда!”

В. Дармодехін описує боротьбу колгоспників проти куряви, якою засипає двір свинофарми. Хоч, звичайно, курява засипає весь колгосп, і хоч напевно серед колгоспників були і старі і хворі, а може й породілля, — Дармодехіна цікавлять тільки колгоспні свині і “боротьба” за них. Він пише:

“Третю добу відкопують кран. Але курява тече, як вода, і одразу ж знову засипає його. Не три, а вже сімнадцять лопат не справляються з невинно плывучим потоком землі. Потік куряви настільки збільшився, що навіть свиней у приміщенні заносило землею, і їх треба було відкопувати... Свинарки залазили через вікна і працювали до знемоги... Вранці... пішли до ставка. Куряви нанесло стільки, що частина ставка відступила метрів на п’ятнадцять”...

Дівчат послано у цю бурю на ставок носити відрами воду, щоб напоїти понад шістьсот свиней! І вони носили, “хоч у самих губи потріскались від спраги”. Далі зворушливо розповідається, як одна свиня почала пороситись, і яких зусиль коштувало перенести її в краще приміщення. А тут чекала нова біда: “На дах занесло стільки піску, що крокви кожної хвилини могли завалитись і знищити усіх тварин”...

Звичайно, свиней треба було рятувати, — і для цього вислано людей: “...Вітер скидав людей з даху, а вони вилазили знову й знову. Суха земля сповзала вниз...”

Що ці самуми, які принесли страшенні хмари сухої, розігрітої землі з Казахстану, долетіли аж до України, доводить інша нотатка про героїські вчинки — цього разу — моряків. Нотатка ця вміщена в “Робітничій Газеті” і в ній говориться, що грецьке судно, яке йшло з Одеси до Ялти, “внаслідок курявної бурі” сіло на мілину — і советські моряки рятували його.

Читаючи описи бурі, страшно подумати про нещасних українських дівчат і хлопців, поселених отам, на казахстанській цілині, у бараках, шатрах і “кибитках”. Хто відкопував їх? Хто їм носив воду і звідки могла взятися у цю бурю вода в тих засушливих пустелях? Хто рятував їх хворих чи дбав за їх дітей, що і в нормальну погоду терплять від відсутності пелюшок та нагляду!

Л. Лівко

СТИЛЯГИ, МЕХАНІЧНІ І НУДЬГУЮЧІ ГРОМАДЯНИ

Відомо, що найбільш брехливим інформатором є советська преса. Брехливість її безконкурентна. Але чимало правдивих фактів мусить таки вона подавати, коли ті факти стають типовими, масовими. Бо — шила в мішку не втаїти.

Ось, наприклад, проблеми молоді. Вони прибирають у Советському Союзі таких гострих і широких форм, що комуністична преса змушена присвячувати їм тепер особливу увагу.

“Народні дружини”, громадські суди, бригади комуністичної праці — все це нові явища в советській дійсності, і всі вони уведені на те, щоб приборкувати незадоволену молодь, в кращому разі — виповнювати весь її час “соціалістичним змістом”. В цілком конкретній формі це незадоволення виявилось цими днями у Караганді, на цілих землях. Мабуть, таких бунтів і заворушень на широких просторах СРСР було вже чимало, але про них ми не знаємо. І мабуть, не зважаючи на недавню заяву прокурора Найвищого Суду Руденка про те, що “політичних в’язнів у нас немає” — десятки тисяч їх переходять через лаву підсудних на далеку північ, як “кримінальні злочинці”.

Процеси ферментації, потаємні й часто неусвідомлювані, як “контрреволюційні”, відбуваються в головах молодих робітників і колгоспників, у головах студентів і щойно дипломованих фахівців. Вони, ці процеси, йдуть у різних площинах і породжуються різними причинами. Але всі вони в суті своїй — антирежимні, антикомуністичні.

Дуже голосно осуджує советська преса так званих “стиляг” — молодих ледарів-гульвісів із забезпечених матеріально родин, які надміру захоплюються рок-н-ролом і паризькими модами. Від слова “стиль” їхня назва й походить.

Гостро критикує преса також “механічних людей” — тобто людей, які не всіма фібрами своєї душі, не органічно, а лише механічно зв’язані з советським режимом. Ці люди, мовляв, зовсім не беруть до серця інтересів комуністичного будівництва, а натомість задовольняються творенням власного добробуту — “міщанських кубел”, проти яких з такою ненавистю виступав колись Ленін.

Ще дужче непокояться в Кремлі “нудьгуючою молоддю” — отією, яка нудиться, розчарована в усьому на світі, звичайно, також і в комуністичній ідеології, хоч про це вголос не говориться. Там, на советських верхах, напевно усвідомлюють, що нудьга — дуже небезпечна річ, надто ж, коли вона закорінюється в душах студентів. Нудьга бо, як душевний стан — це є завжди реакція на щось, яка кінець-кінцем веде до протиреакції.

У харківському літературно-мистецькому та громадсько-політичному місячнику “Прапор” (ч. 12 з грудня 1959 року) на тему “нудьгуючої молоді” виступив народний засідатель З. Гуліда, якому з титулу засідателя, мабуть, довелося не раз зустрічатися в суді з цією категорією молоді.

Ось, наприклад, про Анатолія Х., харківського студента, одного з типових “нудьгарів”, З. Гуліда пише, що збочив він з правдивого комсомольського шляху тому, що “читав усе, що траплялося під руки. І переписував з книжок дещо до свого щоденника.

Отакі, наприклад, місця: “Всі ми живемо в пустелі. Ніхто нічого не розуміє. Народ — безтемна отара...” Справді — крайній песимізм.

Листи Анатолія Х., що фігурували на суді, як речові докази, свідчать про те, що його інстинктивно поривало до “безтурботного життя”, тобто життя якнайдалі від цілих земель і... комсомольських зборів з нудними, насточортілими доповідями й дебатами, веденими в точно приписаних рамках. “Підкорення цілини, — пише З. Гуліда, — будівництво шахт у Донбасі, побудова комунізму в нашій країні — все це його і його товаришів не обходило”.

Анатоль якось писав своєму приятелю: “...Літо микнуло. Почалося сіре життя. Пишу кіносценарій під назвою “Мій протест”, де хочу показати молоду людину, яку примушують стати... робітником вищої кляси...”

Коли на суді допитували свідків, студентів педагогічного, гірничого і політехнічного інститутів, один з них, Дмитро Коваленко, Анатолів друг, каючись перед суддями, розповів: “У нашій стильжній компанії ми відпочивали й розважались напрочуд безглуздо. Танцювали вдома і в клубах. Ходили по Сумській вулиці й іржали. Не можна було ці звуки назвати сміхом, бо жодних підстав для сміху в нас не було. Ми просто іржали найрізноманітнішими голосами. Чим голоснішим і несамовитішим було це іржання, тим більше воно нам подобалось. На нас звертали увагу, обурювались. А нам — наплювати. Ми самі називали такий регіт “сміхом переляканих ідіотів”.

— Навіщо ви це робили? — спитав суддя.

— Це була гра. Ми так розважались. Щоб не було нудно...

“Нудьга”... — резюмує З. Гуліда. — Скільки разів чули ми це слово з уст підсудних і свідків!”

Про те, що ферментація, яка відбувається в умах советської молоді, сягає куди далі, як заборонений “рок-н-ролл”, читаємо в комсомольській газеті “Сталинское Племя”, яка виходить в Україні. Це — також звіт з голосного процесу, проведеного недавно в Кривому Розі перед “громадським судом”.

Як підсудні, виступали на цьому процесі п’ять молодих інженерів та науковців і... “комсорг” — комсомольський організатор Криворізького гірничого інституту. І так само, як на попередньому процесі, фігурував тут, як головний речовий доказ, відібраний робітниками КГБ щоденник одного з підсудних.

Чим же займалися ці молоді советські фахівці, що їх поставлено перед “показовий суд”? Обвинувачення наставлено проти них багато: антипатріотизм (!?), зневажливе ставлення до соціалістичної праці і вороже ставлення до комуністичної моралі; проповідь “свободи особовості”, плазування перед Заходом і — що найголовніше — “підозрілі контакти і дії”...

З допиту підсудних виявилось, що вони систематично слухали закордонні радіопередачі і відбували конспіративні сходи в студентському гуртожитку або на пустельному острові ріки Саксагані. Там вели вони дискусії на різні політичні теми, і там же обговорювали новини, почуті “в нічних го-

динах на примхливій короткій хвилі". В одній із таких дискусій "вожак" цієї підпільної групки заявив: "Я тверджу, що людство йде до загибелі. Ось побачите, на цій плянеті незабаром усе почнеться спочатку. Ви всі обернетесь на динозаврів. Не надійтесь на майбутнє..."

З вчитаних на суді уривків із щоденника звертає на себе увагу ось таке місце: "Мені починає подобатися їх (комсомольців — ред.) страх перед кожним моїм словом. Я люблю дратувати всіх комсомольців "навіть наражаючись на скандал"...

Немає сумніву, що таких і подібних підпільних групок в Україні є тепер багато. Є, звичайно, і поважніші нелегальні групи, які напевно мають перед собою виразнішу мету. Але про них советська преса не згадує із зрозумілих причин. Сьогодні вона пише лише про "стиляг", "механічних громадян", і "нудьгуючих молодих людей", які шукають виходу із морально-політичної задухи, з сліпого кута, в який загнала комуністична ідеологія.

В. С-ко
("Свобода")

З ДУМОК БОРИСА ПАСТЕРНАКА ПРО КОМУНІЗМ

(З книги "Доктор Живаго")

"Всяка отарність — притулок бездарності, все одно вірність це Соловйову, чи Кантові, чи Марксові. Істину шукають тільки одиниці і поривають зо всіма, хто любить її недостатньо..."

"Марксизм і наука? — Сперечатися про це з людиною мало знайомою, в найменшій мірі необачно. Та куди не йшло. Марксизм занадто погано володіє собою, щоб бути наукою. Науки бувають урівноважені. Марксизм і об'єктивність? Я не знаю течії більше уосібленої в собі і дальшої від фактів, ніж марксизм".

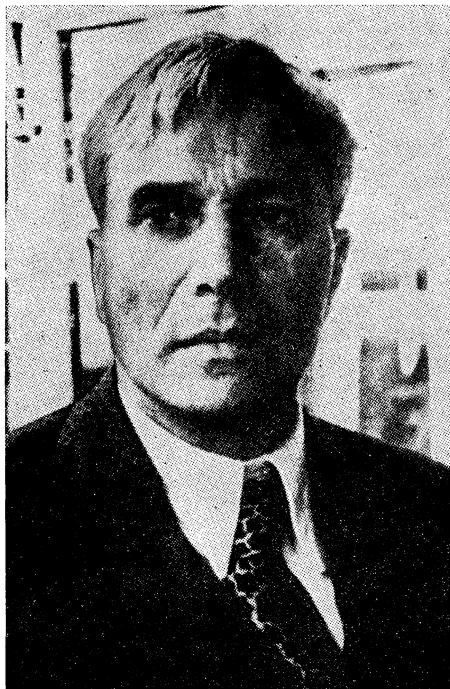
"Приналежність до типу є кінцем людини, її засудженням".

"Час не рахується зі мною і наві'язує мені, що хоче, дозволяє і мені ігнорувати факти. Ви кажете мені: "слова не сходяться з дійсністю" — а чи є тепер в Росії дійсність? По-моєму, її так залякали, що вона ховається".

"Ми з тобою як двоє перших людей Адам і Ева, яким нічим було прикритися на початку світу, і ми тепер так само роздягнуті й бездомні при кінці його. І ми з тобою — останній спомин про те незчисливо велике, що натворене на світі за багато тисяч років між нами і ними..."

"В тому, серцем задуманому, новому способі існування й новому виді відносин, що називається Царством Божим, нема народів — є особистості".

"...такі речі живуть у первісній чистоті, тільки в головах творців, і то лише в перший день проголошення. Езультство політики уже другого дня вивертає їх навиворіт. Що мені

Борис Пастернак.

сказати тобі? Ця філософія (марксизм — Б. Ол.) чужа мені. Ця влада проти нас. У мене не питали згоди на цю помку".

"Виявляється, що для натхнення революцій суматоха змін і перетасовок — єдина рідна стихія, що їх хлібом не годуй, а подай їм щонебудь в розмірі земної кулі. Потрясення світів, перехідні періоди — це їх самоціль. Нічого іншого вони не навчилися, нічого не вміють. А ви знаєте, звідки суєта оцих вічних приготувань? З відсутності певних готових здібностей, з необдарованості. Людина народжується жити, а не готуватися до життя. І саме життя, явища життя так захоплюють нежартівливі. Тож навіщо підмінювати його дитячою арлекінадю незрілих вигадок, цими втечами чеховських школярів в Америку?"

"По перше, ідеї загального удосконалення так, як вони почали ро-

зумітися з жовтня, мене не запалюють. По друге, це все ще далеко від здійснення, а за одні ще тільки міркування про це заплачено такими морями крові, що, хіба, ціль не виправдує засобів. По третє, і це головне, коли я чую про перетворення життя, я втрачаю владу на собою і впадаю у відчай".

"Один раз у житті він захоплювався безумовністю цієї мови і прямою цієї думки. Невже за це небережне захоплення він повинен розплачуватися тим, щоб у житті вже більш ніколи нічого не бачити, крім цих на протязі довгих років незмінних шальних вигуків і домагань, чим далі, тим більше нежиттєвих і нездійснених?"

"На початку революції, коли з прикладу дев'ятого п'ятого року побоювалися, що й цього разу революція буде короткотривалою подією в історії освічених верхів, а глибоких низів не заторкне і в них не закріпиться, народ всіма силами намагалися розпропагувати, революціонізувати, переполошити, збаламутити і роз'ярити".

"В ці перші дні люди... без усякої агітації, лютою озвірілою ненавистю ненавидячі інтелігентів, панів і офіцерів, здавались рідкісними знахідками захопленим лівим інтелігентам і були в страшній ціні. Їх нелюдськість здавалась чудом класової свідомості, їх варварство — зразком пролетарської твердості й революційного інстинкту..."

"Цей час виправдав старовинний вислів: Людина людині вовк. Подорожний, побачивши подорожнього, звертає убик, зустрічний убивав зустрічного, щоб не бути убитим. З'явилися окремі випадки людодівства. Людські закони цивілізації скінчилися. В силі були звіринні..."

Подав Б. Олександрів.

Олексій КОНОВАЛ

СЛІДАМИ АБРАГАМА ЛІНКОЛЬНА

Коли взяти карту Сполучених Штатів Америки і звернути свій зір на штат Іллінойс, то мимоволі ви уявите рій бджіл, який щойно вийшов з вулика й причепився на гілці. В цьому випадку гілкою буде озеро Мічіган. Іллінойс є землею Теодора Драйзера, Ернеста Гемінгвея, Карла Сандбурга, генерала У. Гранта, Стефана Дагласа, а насамперед землею Абрагама Лінкольна. В цьому штаті він провів свою молодість, мав свої успіхи й невдачі, а вкінці тут був похований.

Батько Абрагама Лінкольна переїжджав з штату в штат, підшукуючи все кращої і кращої землі для осідку й нарешті оселився в Іллінойсі. Тут Лінкольн провів свою молодість, рубаючи ліс, сплавляючи його, а також роблячи часто подорожі, з харчами на продаж, рікою до Нового Орлеану. Коли йому було двадцять два роки, Лінкольн прибув до Нового Селему, розположеного в двадцятьох трьох милях від Спрінгфілду — теперішньої столиці Іллінойсу. Це тут він провів шість років свого самостійного життя, і тепер ця оселя на лоні природи є власністю штату. При в'їзді до оселі-парку вас зустрічає бронзова постать Абрагама Лінкольна з книжкою в правій руці і з сокирою в лівій. Це подарунок Іллінойсові від синів штату Юта. В зелені лісу розташована невелика кількість дерев'яних хаток з відкритими дверима й вікнами для відвідувачів. У хатах все стоїть так, як в ті часи, коли тут жив, працював, учився і любив молодий юнак Абрагам.

Рік після смерті Лінкольна його співпрацівник-правник Герндон у своїй лекції розкрив одну з таємниць Лінкольна, а саме його любов до Анни Ратледж з Нового Селему. Дружина Лінкольна заперечила це, як вигадку, кажучи, що її чоловік нікого крім неї не любив, бо ніколи при ній такого імені не згадував. Так чи інакше, а подія ця тепер стала фольклорним переказом про шіснадцятого президента Америки. Спустившись у долину з Нового Селему, ви побачите невеличке село Петербург, на кладовищі якого похоронена ця обожнювана Лінкольном Анна Ратледж, вмерши в віці всього двадцяти трьох років. Ходять перекази, що після її смерті Лінкольн не спав, не їв, ходив днями й ночами по тих місцях, де ступала нога його нареченої, а вкінці залишив це місто й переїхав до Спрінгфілду. І напевно вже по смерті дружини Лінкольна — Марії, на могилі Анни Ратледж було поставлено великий прямокутний гранітний пам'ятник з написом, який поєднує слова Лінкольна з його інавгураційної промови в Вашингтоні та слова Анни Ратледж, які звучать так: "...Я Анна Ратледж, яка спить під цим бур'яном, люблена Абрагамом Лінкольном, одружена з ним не через злуку, але через розлуку. Цвіти вічно, о Республіко, з пилу мого серця!"

У Спрінгфілді Лінкольн провів свої плідотворчі двадцять чотири роки. Все місто позначене пропам'ятними таблицями та його статуями. На розі Дев'ятої Вулиці та вулиці Едвардс стоїть двоповерховий будинок А. Лінкольна, де він жив з сво-

єю родиною. Всі десять кімнат зберігаються в такому вигляді, як були в часи Лінкольна. На полицях стоять його улюблені книги, письмовий стіл, крісла, а портрети чотирьох синів окремо чи разом з батьками прикрашують стіни. Про Лінкольна тут говорять з пошаною й гордістю. Розповідають, що коли вони придбали цей будинок, він був півтора-поверховий. Лінкольн з дружиною плянували переробити його на двоповерховий, але дізнавшись про кошти перебудови, Лінкольн відклав цей плян на пізніше. Але коли він був відсутній, дружина настояла на своєму і добудувала другий поверх. Коли Лінкольн повернувся, то, побачивши такі зміни, з усмішкою на устах, спитав сусідів, чи вони не сказали б, де живе Абрагам Лінкольн.

Пам'ятник А. Лінкольнові у Спрінгфілді.

Через дорогу стоїть інший невеличкий будинок, також музей Лінкольна, при вході до якого стоїть гармата з часів громадянської війни. Цей музей переповнений речами з часів війни, листами Лінкольна, коли він був президентом, тут же й звернення уряду до народу з приводу вбивства президента й оголошення нагороди в сумі \$100.000 за зловлення убивці. Постать Лінкольна, виліплена з маси на цілий зріст, обпершись на книжки, які лежать на столі, лагідно дивиться відвідувачам в очі. Це симпатичне худе обличчя пригадує подію з часів, коли Лінкольн їздив по Іллінойсі з промовами й зверненнями у своїй передвиборчій кампанії до конгресу. Його противником був священослужитель методистської церкви Картврайт. Одного разу Лінкольн зайшов на його службу, під час якої Картврайт звернувся до своїх парафіян з такими словами: "Всіх, хто хоче вести нове життя, дати

своє серце Богові і піти до раю, прошу встати". Лиш кілька осіб устали. Картврайт промовив знову сильнішим голосом: "Усіх, хто не хоче піти до пекла, прошу встати". Решта людей встала, окрім Абрагама Лінкольна. Картврайт звернув своє обурення на Лінкольна словами: "Чи міг би я спитати пана Лінкольна, куди він хоче піти?" Лінкольтн відповів своїм повільно-протяжним голосом: "Якщо вам так залежить — то я йду до конгресу". І дійсно, він пішов до конгресу, тобто був вибраний. На стінах видно листи, в яких одинадцятирічна дівчина радить йому, щоб він запустив бороду — тоді виглядатиме багато краще. Лінкольна відповідь, у якій він каже, що йому буде ніяково з бородою. Але по місяці часу, очевидно взявши пораду дівчини до уваги, запустив бороду і був першим президентом Америки з бородою.

1860 року Лінкольтн з родиною залишив Спрінгфілд, уже як нововибраний президент Америки. У своїй прощальній промові до мешканців міста він сказав, що, можливо, вже більше сюди й не повернеться. Громадянська війна насувалася, як чорна хмара. Йому судилось бути президентом в найчорніші часи американської історії. Неподільна держава розділилася, і Лінкольтн всіма засобами намагався повернути Південь у одну неподільну, вільну від рабства державу. І на початку його другої президентської каденції його смертельно ранив в театрі фанатик Півдня, артист Джан Бутз (Booth). На другий день після замаху, 1865 року Лінкольтн помер.

На бажання дружини Лінкольна поховали на кладовищі Оук Рідж в Спрінгфілді, на місці, яке він любив за життя, і яке з 1860 року стало місцем спочинку померлих. Труна Лінкольна переносилася з місця на місце на кладовищі, а пізніше в самому гробівці; щойно 1901 року була поставлена вже на останнє постійне місце. В 1876 році була змова викрасти тіло президента, щоб пізніше дістати \$200.000 викупу та домогтися випущення одного злочинця з тюрми. Але змова не вдалася.

Гробівець збудований з десяти різних сортів мармуру, привезених з різних частин США, як також з Італії, Франції, Еспанії і Бельгії, і має вигляд прямокутника, заокругленого спереду. З двох боків ведуть сходи до верхньої частини могили. По кутах 117-футового гостро-кінцевого монументу — чотири бронзові групи, які репрезентують піхоту, кавалерію, морську флоту й артилерію у бойовому виряді з часів громадянської війни. А на південному боці десятифутова постать Лінкольна переможно дивиться на Південь. Нижче бронзових груп — щити навколо монументу з написами тридцяти семи штатів, які в час будови пам'ятника належали до США. Тут вмурований також камінь — подарунок громадян міста Риму, столиці Італії, подарований 1865 року. Камінь цей перебував у Вашингтоні до 1870 року, а тоді законом конгресу був переданий асоціації по будові могили-монумента. Цей камінь був частиною старовинного Риму, покладений там 25 століть тому за часів Сервія Туллія. Переклад тексту на камені звучить так: "Абрагамові Лінкольтнові, вдруге президентові американської республіки, громадяни міста Риму дарують цей камінь з муру Сервія Туллія на пам'ять

про хоробрих оборонців свободи. Року 1865".

Бронзова репродукція голови Лінкольна стоїть окремо від монументу перед входом до гробівця. Напівкруглий коридор веде до місця, де під цементам підвищенням лежить труна Лінкольна. Обабіч коридору стоять статуї найкращих мистців, які зображують Лінкольна як вояка, правника, дискусанта, бурлаку, президента й т. д. Чотири бронзові таблиці на стінах коридору містять прощальну промову Лінкольна до громадян Спрінгфілду, коли він від'їжджав до Вашингтону, звернення при відкритті кладовища для поляглих вояків на полі бою в Геттісбурзі, яке є клясичним зразком короткої і змістовної промови. В цьому зверненні він сказав: "...уряд народу, вибраний народом і для народу, ніколи не зникне з лиця землі". На третій таблиці подана частина інавгураційної промови, коли Лінкольтн приймав пост президента вдруге, і четверта з коротким біографічним нарисом Лінкольна. Великі золоті зірки в кутах репрезентують сорок вісім штатів. Навколо підвищення з написом "Абрагам Лінкольтн, 1809 — 1865" стоять дев'ять прапорів. Чотири з штатів, у яких жила генерація Лінкольтн-вої родини, три з штатів, де жив він, один національний і президентський прапори.

В цій же гробівці поховані з протилежного боку його дружина і три сини. З північного боку єдиним вікном заходить різнокольорове світло, яке освічує труну цього великого патріота своєї батьківщини, борця за свободу, за рівність та братерство. Нераз у час війни він милував зловлених дезертирів з армії, кажучи: "Я думаю, цей юнак буде корисніший нам на землі, ніж під землею". Він завжди був щирим, зрівноваженим, не боявся признавати свої помилки і тому його життєпис слід нашій молоді простудіювати й багато чого засвоїти. Слова над вікном, а саме "Now he belongs to the ages" (Тепер він належить століттям) пригадують, що такі люди приходять на цей чудовий і жорстокий світ не часто й дійсно належать історії.

ENGLISH CLASSES FOR NEWCOMERS IN TORONTO.

Once again the Community Programmes Branch of the Ontario Department of Education in cooperation with the Toronto Board of Education is pleased to announce that English classes for newcomers will be offered this summer.

Details are as follows:

CLASSES BEGIN July 11th, finish August 19th. They will be held five nights a week (Monday to Friday) two hours a night (7:30 pm to 9:30 pm).

LOCATIONS: Central High School of Commerce, 570 Shaw Street. Classes at all levels from beginners to advanced. Eastern High School of Commerce, 16 Phin Avenue. Beginners' classes only. Registrants must live east of the Don River.

REGISTRATION: At Central High School of Commerce and Eastern High School of Commerce, July 4th to July 8th from 7:30 pm to 9:30 pm.

FEE: \$6.00.

ТАРАСОВА НІЧ

(У 330-ті роковини славної перемоги на річці Альті).

Славні роковини 330-ліття величної перемоги українського козацького війська над поляками, здобутої на берегах Альти, переносять нас думками в добу другої державности, в дні козацької слави, в героїчні часи Запорізької Січі, збуджують в нашій пам'яті овіяні авреолею відваги та мужности подвиги лицарів Великого Лугу, їх безкраю самопосвяту в обороні рідного народу від навали мусульманських наїзників з півдня та сходу й від експансії польських колонізаторів з заходу, звитяжні походи на Крим і Польщу, безприкладні експедиції на човнах через Чорне море на Істамбул, Синоп, Самсун, Трапезунд для визволення захоплених у яsir братів, сміливістю яких дивувався цілий світ.

Суворі умови життя на Січі, повсякденне очікування ворожих нападів, вічна небезпека створили новий тип людини-лицаря, загартованого, мужнього, готового кожної хвилини пліч-о-пліч зі своїми братами вести бій в обороні народніх прав і без жалю жертвувати своїм життям чи то на полі слави, чи в тортурі, попавши в руки ворога. Цей тип героїв увічнила наша література в творах Шевченка, Гоголя, Куліша, Воробкевича, Старицького, Кропивницького, Тобілевича, Кащенко, Чайковського, Ярошенка, Черкасенка, Суходольського та інших письменників, їх славу оспівували ще за часів їхніх подвигів кобзарі та лірники, створивши героїчний епос козацьких дум і пісень.

Кінець 16 і початок 17 століття позначився загостренням боротьби козацького лицарства особливо проти наступу Польщі та її намагання колонізувати Придніпров'я для створення там польських фільварків і покріпачення української людности. У бурі повстань Кристофа Косинського, а далі Лободи й Наливайка міцніла воля українського народу звільнити свою батьківщину від чужинецьких поневолювачів.

Польща зрозуміла мілітарну силу козащини і часто зверталася до неї з закликом допомогти їй у скрутному становищі. Не раз приходили їй на поміч запорожці. Гетьман Самійло Кішка врятував її від неминучої катастрофи у війні зі Швецією, а Петро Конашевич-Сагайдачний своєю допомогою врятував ціле польське військо під Хотиним, яке без допомоги гетьмана неминуче опинилося б разом з королем у турецькому полоні. І хоч обом гетьманам врятування Польщі коштувало життя, варшавський уряд ніколи не був вдячний Січі і як тільки минала небезпека, одразу забував усі свої обіцянки, дані козакам, і всіляко намагався обмежити їх вольності та прибрати їх до рук. Утиски над козаками, запроваджені після солоницького погрому і скасовані сеймом за участь козаків у ливонському поході, знову відновились. Нічого не було виконано і з обіцянок, що їх дав король гетьманові Сагайдачному, після врятування його під Хотиним.

Український народ бачив порушення всіх заповідей короля й уряду, але покищо мовчав, бо зайняті війною зі Швецією поляки не показувались на Україні й не порушували її мирного життя.

Ця коекзистенція завмерла з закінченням шведської війни. Польський коронний гетьман Конецпольський повернувся наприкінці 1629 року на Україну і розмістив по її містах своє військо, яке, незадоволене мізерною платнею за шведський похід, почало грабувати мирну українську людність. Зі свого боку польські магнати, власники великих маєтків на Україні, підбадьорені прихильністю великих збройних сил поляків, почали й собі міцніше пригноблювати селян, вимагали повернення на панщину кріпаків, що втекли на Січ, а також козаків, що не були вписані до реєстру. Лютий ворог України Конецпольський підтримував домагання магнатів і з нелюдською жорстокістю придушував усякі вияви народнього незадоволення.

Загальне обурення народу зростало. В різних частинах України почали спалахувати стихійні повстання. На допомогу українському населенню навесні 1630 року вирушили з Січі запорожці на чолі з отаманом Іваном Федоровичем, прозваним Трясилом. Це послужило сигналом до всенароднього повстання. Вислані проти запорожців реєстрові козаки, що перебували у складі польського війська, перейшли на бік повсталих. Селянство озброїлось сокирами, вилами, косами і поповнювало запорізькі загони.

Конецпольський з нечуваною жорстокістю почав розправлятися з народнім рухом, вирізував цілі села й містечка, нищив навіть старих, жінок і дітей, піддавав полонених страхітливим тортурі. Уся Україна була залита кров'ю.

Головні сили Конецпольського зустрілися з запорізьким військом Тараса Трясила над річкою Альтою, недалеко Переяслава. Триденна битва завершилась перемогою поляків у зв'язку з їх великою чисельною перевагою.

Запорожці змушені були відступити. На військовій нараді Тараса Трясила та інших курінних отаманів було відмічено, що поляки вважають козаків уже цілковито розбитими і небоєздатними та не вживають ніяких заходів обережності, не виставили вартових. Було вирішено ще раз спробувати щастя й вночі вдарити на ворога.

В Тарасову ніч 1 червня 1630 року козацька кіннота бурею налетіла на польський табір, вояки якого не чекали цього наступу, впевнені в цілковитій поразці противника. Заскочене несподівано, польське військо зазнало страшного погрому. Лише поодинокі жовніри врятувались втечею.

Перемога Тараса Трясила була така велична, а висліди її такі застрашуючі для поляків, що Польща поспішила замиритися з козаками. Число реєстрових козаків було збільшено до 8 тисяч, але дійсної кількості їх поляки не наважувались перевіряти і фактично в козацькому війську лишилися всі повстанці, що приєдналися до нього під час походу Тараса Трясила. Польща деклярувала, що взаємні кривди забуваються і на місце старої ворожнечі приходить мир та порозуміння.

Скоро після того старий король Сигизмунд помер і його наступником обрали його сина Владислава, прихильника українців, яким він був вдяч-

ний за допомогу та врятування його під час московського походу. Він зробив далішні поступки Україні. Було визнано українську православну ієрархію й Україну поділено на дві митрополії — православну і греко-католицьку. Новий православний митрополит Петро Могила високо підніс усі ділянки українського церковно-релігійного та національно-культурного життя.

Перемога над поляками незрівняно піднесла на дусі український народ, і коли пізніше польський уряд ще раз спробував загнuzдати Україну, всенародний гнів вилився в революцію 1648 року під проводом Богдана Хмельницького, яка струснула основами Польщі і привела до створення могутньої козацької держави.

Подвиг Тараса Трясила висвітлив у своїй поемі “Тарасова ніч” Тарас Шевченко, вкладаючи його в уста кобзаря, що сидить на розпущтї та грає на кобзі й оспівує славу минувшину, коли в тяжкі часи знаходилися мужні люди, що виступали на захист своє батьківщини:

Обіззавсь Тарас Трясило
Гіркими сльозами:
“Бідна моя Україно,
Стоптана ляхами...”
Обіззавсь Тарас Трясило
Віру рятувати,
Обіззавсь орел сизий —
Та й дав ляхам знати!
Обіззався пан Трясило:
“А годі журиться,
А ходім лиш, пани-брати,
З поляками биться!”

Під проводом Тараса Трясила піднялися козаки на захист одвічних прав свого народу. Забрязчали шаблі. Блиснули списи. Почалась запекла триденна битва з переважаючим ворогом:

Вже не три дні, не три ночі
Б'ється пан Трясило,
Од Лимана до Трубайла
Трупом поле вкрилось.

Але переважаюча чисельність ворогів була надто велика. Перемога стала хилитися на їх бік. Козаки змушені відступити. І в той час, коли польське військо на чолі зі своїм провідником Конєцпольським бенкетує і тріумфує, відзначаючи свою перемогу, Тарас Трясило скликає козаків на нараду:

“Отамани, товариші,
Брати мої, діти!
Дайте мені порадонок:
Що будемо робити?
Бенкетують вражі ляхи,
Наше безголов'я...”
— “Нехай собі бенкетують,
Нехай на здоров'я!
Нехай кляті бенкетують,
Поки сонце зайде,
А ніч-мати дасть пораду:
Козак ляха знайде”.

Микола ЗЕРОВ

КНЯЗЬ ІГОР

Князь Ігор очі до зеніту звів
І бачить: сонце під покровом тьманим.
О, земле рідна! Ти — за шолом'яном,
І горе чорний накликає Див.

Та не вважає князь на віщий спів:
“Нум, русичі, славетні дні спом'янем,
Покажем шлях кощеям препоганим
До лукомор'я голих берегів!”

А любо Дону шоломом зачерпiti!
Одважний князю, ти не знаєш смерти:
Круг тебе гуслі задзвенять, тебе

Від забуття врятують і полону.
В стременах став, зорить. А кінь гребе
І ловить ніздрами далеку вогкість Дону.

І з вірою в справедливість початої справи, переконані в успіх визвольних змагань рушили козаки на чолі з Тарасом Трясилом знову проти ворога і, щойно настала ніч, “як та хмара” оточили ворогів:

Як став місяць серед неба —
Ревнула гармата,
Прокинулись ляшки-панки
Нікуди втікати!
Прокинулись ляшки-панки —
Та й не повставали:
Зійшло сонце — до одного
Покотом лежали.

Так славною перемогою завершилися змагання козаків під проводом Тараса Трясила:

Заспівали козаченьки
Пісню тії ночі, —
Тії ночі кривавої,
Що славою стала
Тарасові, козачеству,
Ляхів що приспала.

“Тії ж слави козацької повік не забудем!” — каже Шевченко.

Ім'я Тараса Трясила увічноє в нашому національному гимні. Цій славній події присвятив свою поему “Тарас Трясило” поет Володимир Сосюра. Про Тараса Трясила в 20-их роках в Україні був випущений кінофільм.*

Український народ зберіг у своїй пам'яті славу епопею Тарасової ночі, яка є одною зі світлих дат в його боротьбі за визволення від чужинського гніту й сваволі за свою суверенність і державну незалежність.

С. Голубенко.

* У постанові режисера Петра Чардиніна зі славним артистом Амвросієм Бучмою в ролі Тараса Трясила.

Уваги про поезію старовинну і сучасну

“Поезія є, так би мовити, внутрішній огонь всякого таланту”.

(Ф. Достоевський, “Щоденник письменника”).

Віriamo цій правді: її знали гаразд усі могутні творці, з ними Бальзак, що в одній статті визначив:

“...На нашу думку, живописець, музика, скульптор, оратор і складач віршів являються мистцями лише тією мірою, якою вони являються поетами”.

Найвитонченіший естет, відомий в історії українського письменства, Михайло Коцюбинський, скарби якого ми, вдячні нащадки, стали так скоро забувати, накреслив гостру, в її точності, формулу:

“Поезія жити не може на смітнику, а без неї життя — злочин”.

Країни, що мали перед собою півстоліття чи цілий вік визначної майбутності, спромогалися на розквіт поезії, занепад якої віщував історичний декаданс або прихід суспільного нещастя.

Поезія становить собою один з найдорогоцінніших дарів Духа людині, щоб утішити її в клопотах, понурості і темноті матеріального існування.

Часто прорікає вона початок відродження народів з їхнього гіркого лихоліття.

Той, хто з-посеред земних був наймудрішим учителем, ап. Павло, пильно читав твори грецьких поетів; з прихильністю цитував “стихотворців” Арата і Клеанфа — їх свідчення про Бога (Діяння 17: 28): “ми Його і рід”. Святий апостол благословив поетичне уявлення про людей, як про “рід Божий”.

З такою ласкавою прихильністю, мабуть, ніхто серед учителів життя тепер поезію не читає, та й сама поезія здебільшого втратила відчуття близькості Бога, себто свою сутність.

Про безмежну таємницю поетичного слова писав в “Книзі семи замків” Ruysbroeck, якраз — як про таємницю наближення Божого до людини.

Споконвіку в поезії звучить ніби “нечутна поезія”; недарма висловився Бетговен, що “мелодія є почуттєве життя поезії”.

Майстер Henry Peacham (XVII в.) згадував приказку з Італії:

“Кого Бог не любить, та людина не любить музики”.

Як до всесвіту, так і до поезії ключ — музичний.

Карлайл гадав, коли проникнути думкою в найглибшу таємницю речей, неодмінно знайдеться внутрішня “гармонія єдності, що складає душу всього існуючого”. “Серце природи, — писав він, — виявляється у всіх відношеннях музичним, якщо тільки ви зумієте добратися до нього”.

Ось слова Джемса Аллена з його книжки “Життя Небесне”:

“Життя є більше, ніж рух, воно є музика”. “В центрі людської істоти є музика, що впорядковує і зірки — вічна гармонія”.

Для глибинного мелодизму Хуан де ля Крус в “Духовній Пісні” дав назву “безмовної музики”. В ній для мислителів-містиків середньовіччя (Сейса, Ролла, Екгарта, Данте, Люллія, Гертруди Мюр)

приходить божественна любов; вони ставили в короні всього містичного бачення світу — образ Христа розп'ятого: як сонця всепереможної любові до людської душі і джерела всякого життя.

В поетичному мистецтві, в його найвластивішому виразі, що мають скажім: “Чистилище” Данте, “Неофіти” Шевченка, “Утрачений Рай” Мільтона, “Сад Божественних пісень” Сковороди, вірші-молитви Франціска Ассізького, віє світло від того джерела — в самому видиві і переживанні поезії.

Джованні Папіні, автор чудового “Життя Христа”, ствердив цю істину в “Листі до поетів”: “Кожен великий поет був християнським поетом навіть тоді, коли жив до Христа або далеко від Христа. Гомер є християнин, коли велить Пріямові плакати навколішках перед заплаканим Ахіллесом. Есхіл є християнин, коли співчуває Прометееві, прикованому до Кавказьких скель. Софокл є християнин, коли описує сестринську любов Антигони. Вергілій є християнин — пророк віщун різдва чудесної Дитини і відродження світу”.

І далі:

“Всі поети цілого світу до Христа і по Христі, несвідомо і навіть проти своєї волі, є на ділі проповідниками Євангелії”.

“Ви повинні в новому світі зобразити спасенню і могутню візію Божого Царства, тієї Небесної Держави, яка, правда, лежить у прийдешнім, але може швидко здійснитися, якщо люди спостережуть, що мають її в своїх серцях, як про це говорив Господь Учитель, що водночас є також і ваш”.

Своє найвище покликання і призначення: бути голосом, що підготовляє здійснення Царства “в нас самих” — поезія виконує через свою подвижницьку відданість правді, ради якої кожна жертва — не надто велика.

Музика і вино радують серце, писав Блаженний Гайнріх (1295-1366), учень Екгарта; але любов до правди вища над те і друге. Ось — речення, що Вічна Мудрість говорить в творі Гайнріха: “Одне дрібне слово, висловлене моїми солодкими устами, значно-значно перевищить співи всіх ангелів, музику всіх арф, гармонію всіх милих струн”.

Справжня краса — від божественної правди.

В найвищому обов'язку поезія повинна бути виразницею ласкавого поклику Божого: до кожної душі, — через видива, картини, описи світу і душевного стану, вільно, в згоді з уподобаннями вибрані. Не всі чують поклик, з причин життєвої заклопотаності; але, знайшовши його в поезії, впізнають його: його світло, тон, характер, і навчаються чути в своїй власній душі.

З усіх мистецтв поезія, дякуючи найглибшій духовності свого засобу — живого слова — найсприятливіша в відчутті повноти Божественної любові.

Вершинна творчість в поезії завжди виходила з внутрішнього відчуття живої духовної правди, на-

віть якщо для неї треба було поетові зректися всього в житті і обернутися в старця з загрозою голодової смерті.

Побічне, що відводить від правди і намагається само визначити творчість, наприклад: самолюбство, заздрість, помста, корисливість, політичний перед-намір тощо, — спричиняє поразку автора як поета, хоч, можливо, перемогу його в щоденності.

Згадані спокуси, перемагаючи, приводять до са-танізації творчості, свідками чого ми і являємося сьогодні: виникає і розкорінюється а н т и м и с - т е ц т в о, як боговорожа і підмінна творчість, піднесена в чин мистецтва і його ролі.

Ця дияволізована творчість намагається скривити весь твір Божий.

Супроти сказаного в Мойсея (І — 31):

“І бачив Бог, що все, що створив, було вельми добре”, — супроти того, вона зображує все, як вельми погане: без краси і мудрої доцільності в священній первооснові, як також без великого жит-тьового змісту, радісності і почуттєвого багатства.

Тюрмою і знерадішеною пусткою викривлює прекрасний образ природи.

Душу людську серед неї ставить глухою до Бо-жого поклику, як стовп. Без віри й істини. Без ме-ти духовної.

Поезію обертає в антипоезію.

Прищеплює найпоганіший смак.

Серед всіх трагедій людини найглибша — траге-дія її гріховного відділення від Бога.

Вона неминуча для вершинної творчості: зо-крема “Фавст” Гете, “Пекло” Данте, “Злочин і Кара” Достоевського, поезії Шевченка на мотиви з Біблії та інші.

Сьогодні вона, в її повноті, сама випала або штучно її виключено з сфери творчості, щоб не оглядалися душі, простуючи до урвища.

За небагатьма винятками, сучасна творчість ві-льно чи невільно відділяється від “янгольського хліба” — від найзмістовнішого і найпрекраснішого духовного космосу, для життя в якому покликане людське серце на землі: від Біблії; а цей безмежний і святий космос духовний зведено під поняття про “одну з книг”.

Сковорода казав:

“...Біблія утворена Богом із святих і таємних образів”.

Сучасник Сковороди і далекий духовний брат, найглибший містик в християнстві XVIII ст. на За-ході, Сведенборг, вчив про Біблію:

“...Святе Письмо є мов дзеркало, в якому вона (людина) бачить Бога, кожна — власним чином”.

“Слово в своїх надрах є духовне”.

“Ті, що в читанні Слова споглядають Бога, через пізнавання, що вся правда і все добро від нього, і ніщо не від себе, — ті просвітлюються і бачать і відчують, яке добро від слова. Це просвітлення — від світла небесного”.

Сучасна література до крайности зневажила Бі-блію, що служила для письменства класичного, на-приклад, для Сковороди і Шевченка, — найвищою школою духовної могутності слова.

Тому, здебільшого, така сіра, млява серцем і об-

разом, така літепла і безживна, така безсоняшна, сонна, деревосліпна теперішня творчість.

Обікравши себе і занепавши, вона тужить вели-кою тугою духовною серед сутінків, потворства і порожнечі.

Нидіє: відвернувшись від духовного космосу, чудеснішого ніж видиме небо з сонцем і місяцем, сузір'ями і райдугами.

В багатьох родинх колись батьки з дітьми що-вечора читали вибраний розділ з Біблії.

А тепер?

**

Один старий вірш учить — не сподіватися роз-гадати божественні таємниці поезії, користуючись книгами мудреців.

Але спроби відбуваються постійно: гострі, до-тепні, проникливі, — розгадати! — від Арістотеля до останніх днів. Успіхи в аналізах колосальні. Складають бібліотеку. Кожен засіб поетичного ви-слову або ритмічний хід виокремлено і означено терміном; декотрі назви звучать, ніби імена допо-міжних робочих духів віршу.

Сама ж краса диханням досить не залежна від їх “тварности”; і при штучному вжиткові їх аромат поезії видихається, мов з пелюсток, що відірвані від живої квіткової корони. Треба знов шукати в незайманому полі. В народопісенному мовленні, не-ознайомленому з системами:

“Ой, зацвіла синя квітка...”

Поезія — вільна птиця, що відмовляється співа-ти, коли її зроблять “ручною” в підручниках.

Виривається з грандіозної клітки, побудованої за віки. Підкоряючись відразу до капища, втекла на галузки, де ніби немає жодної закономірності, придатної для системи.

Насправді, є — але інша! Ще не вивчена.

Треба самому поетику знов будувати з початку.

Волт Вітмен, творивши нову поезію, чув окрик від крейдяного Альбіону: глумливий і злий, з по-грозою нагайками. Від нагаєчників поезія втікає найдалі. Вона — в найкращому вицвіті — як і кож-ний інший рід мистецтва, з'являється, коли пере-борює упередження; це добре знав старий обачний Маттіс, який писав (звертаючись до комісії ОН):

“Мистець має дивитись на життя без упере-джень, — так, як він робив, коли був дитиною. Якщо він втрачає ту здібність, він не може вирази-ти себе в оригінальному, себто особистому шля-ху”.

В наші десятиліття, повні духовних руїн, хвороб думки, моральних конвульсій і суспільних ката-строф, відбувається також занепад великих твор-чих сил мистецтва, але якраз — одночасно з звільненням його від маски упереджень, які прище-пилися в минулі періоди європейського життя.

Існує таємниця поезії, — її джерела і ґрунту для коріння творчості, — в самій почуттєвій природі мови. Повіви поезії з тієї природи можуть відкри-тися в талановитих людей навіть тоді, коли писа-тимуть без “поетики”. Так часом буває. Але зде-більшого за цим криється особлива поетика, нано-во творена для цілого періоду.

Старонародна пісня говорить:

Із-за гори кам'яної голуби літають...

Можна знайти певну “інструментацію” — в звуках приголосних з голосівками вкупі: г о р и — г о л у б и; голосних окремо: і-а-о и-а-а-а-о і-о-у и-і-а-у, з відступами, що вносять різноманітність, — тут ідуть чотири попарно схожі групи, починаючися подібно і закінчуючися однаково в двох групах попарно; визначаються також інші порядки, близькі до розвитку мелодії. В них заховано чар ліризму від самої мови. Але не в них остання загадка: вона — в поетичному видиві і вимовленні, що здійснюється в течії всієї пісні і проникає кожний рядок, як також в настрої цілого твору.

Крім того, що поезія виражається через тропачні, ритміко-синтаксичні чи евфонічні чи інші складники, вона знаходить собі найглибший вираз у творі — через його органічну цілість, повний склад і образ. Коли цілий склад і образ виконані надхненно і з любов'ю до праці, тоді виникає “душа” твору, його поезія, що, при обдарованні автора, зможе жити і в вірші, написаному супроти “системи”.

В Шевченка “система” була, і в ній означився глибокий вплив народнописенної поетики, її особ-

ливого віршового кодексу. Але, нам здається, немає в світовій літературі іншого поета, який, помимо поетичності складників, з такою титанічною могутністю і глибокою повністю володів би таємницями вираження поезії через цілість твору.

Дар “цілісного” вираження в поезії — найчарівніший і найтаємніший: від нього походить вершинний вицвіт її.

Шевченко надав йому такої зворушливості, ясної правди, сердечного світла, що став найпоетичнішим із світових поетів, хоч, наприклад, Фірдовсі, Вольфрам фон Ешенбах, Данте, Мільтон чи Гете написали твори значно ширші й універсальніші зримими картинами. Поетичністю тільки одна книга в світі переважає — і набагато переважає — “Кобзар” Шевченка: це Біблія. Даремно в нас іноді, в запалі захоплення, намагаються поставити Тараса Григоровича, як поета, над древніми пророками, чия поезія — поезія самого слова Божого. Змагаючися тут, можна окривити, як вийшло з одним праотцем, що став на про з небесною силою.

Сам Шевченко благоговів безмежно перед книгами пророків.

Б. ОЛЕКСАНДРІВ

„СЛОВО О ПОЛКУ ІГОРЕВІМ“

(Закінчення. Початок див. у числі 71-му “Молодої України”).

Третя частина “Слова” починається з незрівняного “плачу” Ярославни, дружини князя Ігоря, образ якої зайняв одне з перших місць в галереї жіночих образів не лише слов'янської, але й світової літератури. Недаремно німецький славіст А. Брюкнер у своїй праці “Echtheit des Igorliedes”¹¹ каже, що “плач Ярославни може з честю витримати змагання з кращими творами німецької і романської середньовічної літератури. На його думку, це “перлина староруської літератури, справжня і непідробна”. Величезна кількість поетичних переспівів “Плачу Ярославни”, зроблених різними поетами в різні часи, є найкращим доказом надзвичайної емоційної сили і художньої повноцінності цього геніального “плачу”. Рано-вранці плаче Ярославна на стіні старого Путивля, звертаючись не до людей, що неспроможні допомогти їй, а до стихійних сил природи: вітру, сонця, Дніпра. Вона просить, закликає ці сили допомогти їй “Ладѣ” — дорогому чоловікові та його “воям” — дружинникам. І наче відгукнувшись на цей пристрасний плач, цей голос сильного, всепереможного кохання, природа помагає Ігореві у його втечі з половецького полону. “Дятлове тектомъ путь кѣ рѣцѣ кажутъ, соловіи веселыми пѣсньми свѣтъ повѣдають”.

Ми вже згадували вище про активну роль природи в “Слові” — одухотвореної, діючої природи, що вникає в світ людських взаємин. Це пояснюється органічною близькістю автора “Слова” до народної поезії з її неперевершеною образністю та безпосередністю почуття. “Народня поезія, — пише М. К. Гудзій у передмові до одного з видань “Слова”¹², — навіяла авторові і ту задушевність,

Плач Ярославни. Ілюстрація
А. Константиновського, 1952.

той глибокий хвилюючий ліризм, яким сповнений плач Ярославни, уподібненої до зозулі, що летить

¹¹) A. Brueckner. Echtheit des Igorliedes (Zeitschrift fuer slavische Philologie, 1937, Band XIV. Heft 1-2, S. 52.

¹²) “Слово о полку Ігоревім”, в-во “Радянський письменник”, Київ 1955, стор. 14.

над Дунаєм і думає про те, щоб у злосчасній для Ігоря Каялі-річці намочити свій бобровий рукав і витерти ним криваві рани князя на його могутньому тілі. Гідний подиву своєю силою мотив діяльного жіночого кохання, втіленого в Ярославні, що перемагає всі перешкоди, які заважають коханому чоловікові, що начебто магічно сприяє звільненню його з полону — цілком від народньої поетичної творчості”.

Закінчується “Слово” описом Ігорової втечі з полону; цей опис переходить в урочистий гимн в честь повороту Ігоря: “Солнце свѣтитъ на небесѣ, Игорьъ князь въ Руской земли. Дѣвици поють на Дунаи, вьются голоси чрезъ море до Кіева. Игорь ѣдетъ по Боричеву къ святѣй богородици Пирогощей. Страны ради, гради весели”. Здравицею в честь князів Ігоря, Всеволода й Володимира (сина Ігорового) та їх дружин закінчується ця безсмертна поема.

На основі зробленого вище стислого переказу тексту й коментарів до нього бачимо, які композиційні й стилістичні засоби вживав автор поеми для найкращого здійснення поставленого перед собою завдання. Досконало обізнаний із тогочасною літописною літературою, він не обмежився її порівняно скупими стилістичними засобами, а сміло вдався до невичерпного джерела народньої творчості з її неперевершеною образністю і символікою. З літописної спадщини автор “Слова” міг взяти певні риторичні звороти, порівняння й паралелізми, в певній мірі ритмічну структуру мови з її повтореннями й замиканням суміжних фраз дієсловами, іноді римованими одне з одним. Ці стилістичні особливості наявні в “Слові”. Але автор не користувався готовими зразками, а розробляв свої художні засоби самостійно, на книжному чи уснопоетичному матеріалі як стилістичному підґрунті, залишаючись настільки самотнім, що про наслідування, хоч би в деяких окремих частинах “Слова”, не доводиться й говорити.

В багатющому арсеналі художніх засобів автора значне місце займають епітети, особливо у таких сполученнях з іменниками, що не лишають жодного сумніву щодо їх спорідненості із народньою піснею: “синее море”, “черный воронъ”, “серый вльци”, “кровавыя раны”, “острыя мечи”, “милий братъ”, “студена роса”, “шизый орел”, “чръныя тучя”, “чистое полѣ”. У епітетах величального стилю автор часто користується епітетом “златой” із його похідними: “златокованый столъ”, “златоверхий теремъ”, “злаченый шеломъ”, “златъ стремень”, “злато сѣдло”, “злато слово”; часто зустрічається епітет “сребреный”: “сребренными струями”, “на своихъ сребреныхъ брезѣхъ”, “сребреной сѣдинѣ”, а також і “чрълений”: “чрълеными щиты”, “чрълень стягъ”, “чрълена чолка”. Там, де автор хоче емоційно посилити епітет, він змінює його з “чрълений” на “кровавый”: “кровавыя зори”, “кровавое вино”, а також трава, рани. Зустрічаються й метафоричні епітети: “живая струны”, “вѣщія прѣсты”, “жельзныя плѣки” тощо. Надзвичайно багате “Слово” на порівняння, звичайні й паралельні, з елементами символіки, взяті майже поспіль з природи, особливо з звіринного світу; так, Боян порівнюється з солов’єм,

Опера “Князь Ігор” у постановці Ленінградського театру.
Кончак — арт. А. Леушкін, половчанка — арт. Г. Райчик.

а також із сірим вовком, що скаче по землі, та орлом, що ширяє під хмарами; “поганий половчанин” з чорним ворonom; князі — з сонцем, місяцем, в соколами; Ярославна — з зозулею і т. д. Прикладом розгорнутого порівняння, що також зустрічається в “Слові”, є порівняння віщих перстів Бояна з десятима соколами, які мисливець “пушашеть на стадо лебедѣй”; Боян кладе ці персти на живі струни, а вони “сами княземъ славу рокотаху”.

Поруч з порівняннями зустрічаємо й паралелізм-протиставлення: “Дѣти бѣсови кликомъ поля прегородиша, а храбрїи русичи прегородиша чрълеными щиты”. Багате “Слово” і на риторичні фігури, переважно питання й відповіді (“Что ми шумить, что ми звенить далече рано предѣ зорями? Игорь плѣкы заворачиваетъ; жаль бо ему мила брата Всеволода”), а також і риторичні вигуки (“Дремлетъ в полѣ Ольгово хороброе гнѣздо. Далече залетѣло!, або “О, далече зайде соколъ, птиць бья, къ морю!”, або “А Игорева храбраго плѣку не крѣсити!”). Застосовує автор і такий стилістичний засіб як повторення — чергування речень однакової синтаксичної конструкції, іноді з анафоричним повторенням початкового слова: “Игорь спить. Игорьъ бдитъ. Игорьъ мыслію поля мѣрить”; “Ту ся брата розлучиста на брезѣ быстрой Каяли. Ту кровавого вина не доста; ту пирь докончаша храбрїи русичи”. Часто зустрічаються плеоназми (“вѣтрѣ-вѣтрило”, “мыслію смыслити”, “думою судмати”), рефрени, про які вже згадувано вище, гіперболи як у змалюванні явищ природи, так і людських прикмет, зокрема сили й мужності князів, емоційно насичені зразки монологічної мови (“Золоте слово” Святослава), багаті й вишукані метафори, віртуозно вплетені в розповідь. Ігор “истягну умъ крѣпостию своею и поостри сердца своего мужествомъ”, горе “пасетъ птиць по дубію”, “говоръ галичъ убудися”, князь “изрони жемчужну душу”, “кровавыя зори свѣтъ повѣдають” і т. д.

Поетичний стиль “Слова” надзвичайно збагачений символічним методом зображення подій і явищ — методом, що надзвичайно глибоко на загальній образності твору. Так, половецьке військо символічно уподібнюється до чорних хмар, битва — до весільного бенкету, поразка полоцького князя біля річки Немиги, де полягло кістками багато княжих воїнів — до молотби “ціпами харалужними”. Треба відзначити, що художні засоби, якими користується автор “Слова”, мають своє коріння у народньому побуті, в головному тоді культі мисливства й хліборобства, у релігійній обрядовості, аж до первісних заклинань і величань. Це останнє особливо відчувається у “плачі” Ярославни. Не чужий авторові і такий стилістичний засіб як алітерація (“труби трубять въ Новѣградѣ”, “потопташа поганяя плъкы половецкыя”, “пороси поля покрывають”), що надають поемі своєрідного пісенного ритму, хоч тяжко припускати, що “Слово” — це віршовий твір. Це радше чергування віршових і прозових, у основі своїй речитативних фраз, видовжених чи скорочених відповідно до ходу дії. Там, де цього вимагала дія, пошвалявався та поглиблювався ритм; там, де розповідь велася спокійно й плавко, уповільнювався й ритм та видовжувалася речитативна фраза.

“Слово о полку Ігоревім” є найкращим свідомством того рівня культури, якого досягла княжа Київська Русь у віддалені від нас століттями часи. Поруч з іншими пам’ятками словесного, малярського та будівельного мистецтва — “Слово о полку Ігоревім” зайняло одне з перших місць серед здобутків української старовини, незрівнянною силою свого духа і своєю поетичною геніальністю забезпечивши собі безсмертність.

На початку цього нарису вже згадувано про велику кількість дослідників та інтерпретаторів “Слова”, чиї праці не тільки внесли ясність у окремі місця цього спершу не зовсім зрозумілого твору,

Опера “Князь Ігор”. Арт. Б.
Золотогорова у ролі Кончаківни.

але й сприяли його широкій популяризації. Це були не тільки вчені, але й письменники, поети та образотворчі мистці. На українському ґрунті зацікавлення до “Слова” вперше виявили М. Шашкевич та Ів. Вагилевич. Перший з них 1833 року переклав ритмічною прозою “Плач Ярославни”, зі збереженням змісту та стилістичних особливостей оригіналу. В 1837 році видатний український вчений М. Максимович вперше в Україні видав староруський текст “Слова” з російським прозовим перекладом і примітками, а в 1857 році віршовану “Песнь о полку Ігореве, переведенную на украинское наречие”... Безсумнівна спорідненість “Слова” з українськими народніми піснями особливо підкреслена у перекладі Максимовича. Спробу перекласти “Слово” українською мовою робив і Шевченко. Перебуваючи на засланні у Новопетрівській фортеці, він писав до А. Козачковського: “Друже мій єдиний, пришли мені текст “Слова о полку Ігоря”, а то на душі твоїй буде гріх, як не буде воно, це “Слово”, переведене на наш задушевний, прекрасний язык”. Але задум цей вдавсь йому лише частинно: він переклав тільки “Плач Ярославни” та уривок про битву на річці Каялі. У прикметній йому “співомовній” формі переклав “Слово” у 1860 році Степан Руданський. У кінці 60-х років увесь текст “Слова” переклав гексаметром Ю. Федькович, наситивши його, як він казав, “багатим гуцульським языком”. Неодноразово звертався до “Слова” також Ів. Франко, як у наукових працях, так і в художніх творах, зокрема в циклі віршів “На старі теми” (збірка “Семпер тіро”, 1906 р.), де виразно чуються мотиви й образи “Слова”. Стилем народніх дум переклав “Слово” в 1896 році Панас Мирний. З інших перекладів кінця XIX і початку XX ст. можна назвати переклади В. Кіндзерського (1874 р.), К. Шейковського (1885 р.), М. Чернявського (1894 р.), В. Щурата (1907 р.) та ін.

Опера “Князь Ігор”. Артист М. Михайлов у ролі
Кончака.

З перекладів, що з'явилися порівняно недавно, слід відзначити прозовий переклад проф. М. Грунського, зроблений у 30-х роках, поетичний переклад О. Коваленка, надзвичайно близький до оригінального тексту прозовий переклад Л. Махновця (1953 р.), а особливо незрівнянний переспів для дітей і юнацтва, зроблений 1940 р. Наталею Забілою. На високому рівні стоїть переклад видатного поета і вченого М. Рильського (перше вид. 1939 р.; друге — 1952 р.), що зберігши ритміку й пісенну мелодійність твору, дав переклад надзвичайної мистецької довершеності. Мотиви, теми й образи "Слова" зустрічаються в творчості М. Зерова, Ю. Клена, П. Филиповича, М. Рильського, А. Малишка, П. Воронька, Л. Первомайського, Є. Маланюка, Л. Мосендза, С. Гординського, І. Качуровського, Б. Олександрова та інших українських поетів в Україні й на еміграції.

"З юнацьких наших днів окрема, якась особлива, світла і тривожна пам'ять залишилась про "Слово", — пише відомий педагог і викладач літератури А. Макаренко. — "Раптом згадували "Слово", згадували з неочікуваним, незрозумілим здивуванням, з непояснювальною теплотою і вдячністю невідомому чудовому поетові, сповненому пристрасти й очарування, широти й краси, мужності й урочистості".¹³

Дозволимо собі закінчити цей нарис ще одною цитатою про "Слово" з праці видатного знавця літератури і народної творчості М. Рильського:

"Немеркнучим увійшло "Слово о полку Ігоревім" в золоту скарбницю людства, бо вчить нас люнев'янучої краси поетичні образи, бо вчить нас любити вітчизну і її синів".¹⁴

¹³) "Слово о полку Ігореве в иллюстрациях и документах", під редакцією Д. С. Лихачова, Ленінград 1958, стр. 163.

¹⁴) Там же, стор. 162.

Література:

1. "Слово о полку Ігореве", збірник статей под ред. И. Г. Клубуновского и В. Д. Кузьминой, изд. государственного литературного музея, Москва, 1947.

Видання "Слова о полку Ігоревім" різними мовами.

2. "Слово о полку Ігореве в иллюстрациях и документах" под ред. Д. С. Лихачова, Ленинград, 1958.
3. "Imaginery of the Igor's tale" by Justinia Beshe-rov, Leiden, E. G. Brill, 1956.
4. "История древней русской литературы", Н. В. Водовозов, Москва, 1958.
5. "Історія Української Літератури" т. I, вид. Академії Наук УРСР, Київ, 1954.
6. "Слово о полку Ігоревім" під ред. Є. Ю. Пеленського, Краків—Львів, 1944.
7. "Слово о полку Ігоревім" під ред. М. К. Гудзія і В. Л. Микитася, в-во Радянський письменник", Київ, 1955.

Український Робітничий Союз

ОДНА З ПЕРЕДОВИХ БРАТСЬКИХ І
ДОПОМОГОВИХ УКРАЇНСЬКИХ УСТАНОВ
В АМЕРИЦІ І КАНАДІ.

Понад 24.000 членів — сім мільйонів майна — два мільйони надвишки. Модерні і догідні роди обезпечення — низька членська вкладка — надзвичайна допомога. Допомога у випадку хвороби й каліцтва — безробіття та іншого нещастя. Допомога студіюючій молоді — стипендії — семінарі — спорт — дитячі підприємства — літні табори. Допомога українським культурним, громадським і гуманітарним установам.

ПЕРШОКЛЯСНА ВАКАЦІЙНА ОСЕЛЯ
В ГЛЕН СПЕЙ, Н. Й.

Мальовничий простір розкішного парку — модерно

устатковані кімнати — першоклясний харч — модерний павільйон для танців — джерельне озеро — купання — спорт — культурна розвага.

ТИЖНЕВИК "НАРОДНА ВОЛЯ"

Виразник української демократичної
і державницької думки.

УКРАЇНСЬКИЙ РОБІТНИЧИЙ СОЮЗ

всеукраїнська установа — гордість української спільноти в Америці і Канаді. Він об'єднує всіх американських і канадських громадян українського роду без огляду на їхнє релігійне вірування, територіальне походження і політичне переконання.

Вступайте в члени Українського Робітничого Союзу. Пишіть до Головної канцелярії на адресу:

UKRAINIAN WORKINGMEN'S ASSOCIATION

440 Wyoming Ave., Scranton, Pa., U. S. A.

С. РИНДИК

І Р Ц Я

Ірця ледве понюхала школи, а вже виступила в радіопрограмі. І мала неабиякий успіх. Ніхто не сподівався, що вона — такий талант. Далі я скажу більше про цю подію, а покищо кілька слів про саму Ірцю. Знаю її вже два роки. Хтось сказав би, що Ірця мала бути хлопцем, але з невідомих причин народилася дівчинкою. Таке буває. А може з неї вийде ота козир-дівка, що то говорять і люди, і письменники, а я не дуже добре розумію, що воно таке. У кожному разі з Ірці буде щось “екстра”.

Два роки тому я вперше побачив її, коли перебрався до того самого будинку, де вона жила. Я скоро зауважив, що сусідні хлопчики тікали від неї, бо Ірця діяла згідно з засадою “пан, або пропав” і накидалася на кожного з них відразу і з місця, не розбираючи діла, — і товкла! А дівчаток не зачіпала.

Саме наше знайомство відбулося так:

Я сидів на лавці під хатою. Раптом почулися на дерев'яних сходах дрібні кроки, і за хвилину вибігла з сіней маленька дівчинка. Я зняв бриля і чемно привітався. Але дівчинка нічого не сказала, тільки глипнула на мене і з розгону побігла далі на вулицю. Пробігла кільканадцять кроків направо, потім так само наліво, а потім вернулася і стала проти мене. Треба було щось сказати, але я не вмію з дітьми розмовляти і не знаю відповідного етикету, а тому ні з того, ні з сього запитав її:

— Як ти, дівчинко, називаєшся? Вот юр нейм?

Мабуть, це запитання було “не на місці”, бо дівчинка круто обернулася і знов побігла. Тільки за якийсь час ще раз зупинилася проти мене і сказала:

— Ірена Білий!

Тоді я назвав себе. Але моє ім'я і прізвище були для Ірени Білого пустим вітром. Вона перекутилася і кудись побігла. Тим не менше цей акт став початком нашого знайомства і дальшого щасливого співжиття. Як я скоро сконстатував, Ірена Білий ніколи не ходила. Такого способу переміщення я в неї не зауважив, хоч бачив її щодня і більшу частину свого пенсійного часу проводив разом з нею в різних її авантюрах. Вона звичайно бігала, скакала, танцювала, качалася по землі, лазила по стромах, а найчастіше по мені, навіть вилазила мені на потилицю і там виробляла різні акробатичні штуки. Усе це я сприймав з великою покорою, і тільки з острахом позирав на двері, боячись, щоб того всього не бачила її мама і не заборонила турбувати старого діда. Але мій страх був цілком даремний. Я скоро переконався, що не було такого випадку, щоб Ірця послухалася мами: вона її не чула. Далі я буду називати Ірцю Ірцею, а не Іреною Білим, бо цю останню назву мені дуже прикро вимовляти. Повірте мені!

Ірця не знала, що мої вуха — жива річ і можуть боліти. Вона цупила їх, тягнула за них, викручувала, запихала до середини свої пальчики і дуже цікавилася, що там діється і як далеко можна туди дістатися. Але найбільшим її ділом була смиканка.

Ірця смикала мене за чуприну, і треба було шкодувати, що тієї чуприни в мене, як кіт наплакав. І я боявся, що скоро не буде за що смикати. Щодня вона виполювала чималі клапті тієї непотреби. І дуже тишилася, коли вітер підхоплював ті клапті і підносив їх вище хати.

Ірця мала, на мій погляд, одну хибу. Ми, старі, дуже боїмося всяких мікроорганізмів. Слово “мікроб” наганяє на нас такий самий страх, як нечиста сила. А Ірця на мікробах не розумілася і раз-у-раз бабралася в їх родовищах. Не було такої калюжі, такого болота, такої купи сміття, де б вона не господарювала і не робила якихось експериментів. Тож не дивно, що мала немилосердно брудні пальці і що саме ці пальці залишали на моїй голові різнокольорові сліди. Мама від часу до часу забирала Ірцю силоміць до хати і там мила, але Ірчина чистота — цілком ефемерне явище. За хвилину обмита Ірця ставала знов нормальною і знов радувала моє серце своїм малярством.

Не раз, коли Ірця лазила по мені, я задумувався над її майбутнім. Це не буде звичайна жінка, думав я. Якщо це буде малярка чи скульпторка (а така можливість найчастіше приходила мені в голову), то нехай Пікассо сховається зі своїми екстравагантціями. Наша, українська Ірка покаже, яким має бути мистецтво. Якщо з неї вийде письменниця (і ця можливість часто спадала мені на думку, з огляду на велику охоту Ірці до експериментів і на великий урожай письменниць у нас), то чого доброго може перевищити нам навіть Емму Андієвську і взагалі всіх неолірників. Якщо це буде політична фігура, то напевно перевищить Жанну д'Арк. А якщо черниця, то нехай князі церкви наперед добре подумують, чи безпечно пускати її до того царства. Я б не пустив. Бувши ворожа до всяких норм, вона напевно запровадила б якийсь новий Чин, не рахуючись ні з якими канонами, віками освяченими. А взагалі, Ірця великий знак запитання, вагітний великими несподіванками.

Однієї неділі, наприклад, вона викинула таку штуку:

Я сидів на своїй лавочці і тужно чекав на неї. Дуже дивувався, що не виходить, хоч давно вже була пора. Вже навіть закрадалася тривожна думка, чи Ірочка не захворіла, боронь Боже, від тих клятих мікроорганізмів... Та раптом почулися дрібненькі кроки, відчинилися двері — і вийшла Ірця. Але яка?!

Біла, мов сніг, криноліна.

Біленькі черевички.

Такі самі панчішки.

На голові біла мисочка, насичена різнобарвним цвітом і ягодами.

У лівій руці біла ремінна торбинка.

У правій — маленька книжечка із золотим хрестиком.

Ірця вийшла і стала...

Можна було заспівати:

“Подивіться ви, паниченьки,

Які в мене черевиченьки!

Черевички пан отець покупив,

Щоб хороший молодець полюбив.

Панчішеньки пані матка дала,

Щоб хороша паняночка була!”

Можна було, кажу, заспівати, але я не заспівав, бо був дуже здивований самою поведінкою Ірці. Вона тільки недбало зиркнула на мене і зараз же відвела очі і гордо-пишно піднесла догори голову і... помалу, повагом попростувала наперед, до фіртки. А на мене ніякої уваги! Жінки — жорстокі сотворіння. Коли їх серце охолоне до вас, то відразу наповнюється зневагою.

Перед самою фірткою Ірця ніби випадково озирнулася на мене, потім зробила повний круг, як моделька на виставі, і, вийшовши за фіртку, попливла далі... Тоді я вперше побачив, що Ірця може ходити, і то дуже поважно. Де вона того навчилася? І коли?

Вийшла мама, кивнула мені в бік Ірочки, усмінулася і пішла доганяти донечку.

Але на другий день хмари, що так несподівано заволокли були наше сонцяське співжиття, розійшлися, і моя солодка Ірця знову прийшла до своєї норми і знову виробляла зі мною, що сама хотіла.

Так проминуло два роки нашого молодого життя. А потім Ірцю приділили до парафіяльної школи св. о. Миколая. Тут вона, завдяки своїм небуденним здібностям і запопадливим старанням преподобних сестер-виховниць, неймовірно скоро забула "юкрейн сленг" і відразу навчилася правдивої мови. І вже не бавиться зі мною... Натомість рисує на пішході вікна і танцює по них кривий танець. Я не можу дивитись на ту ноголомну еквілібристику і переляканий благаю:

— Ірцю! Ради Бога обережніше, бо поламаєш ніженьки!

— Шапа! — відказує Ірця і танцює ще гірше.

А потім бере шнурок і обганяє його круг себе. Під впливом відосередньої сили шнурок випинається в тугу каблук і літає понад головою і попід ногами, як навіжений. Якби так, борони Боже, хляснув по голові, — пропали сині очі! Та Ірця — великий майстер, і шнурок в її руках такий самий раб, як і я, і крутиться він з усе більшим і більшим розгоном. Коли б щось подібне спробував випродувати я, із своєю ангіною пекторіс, то вмиє лів би трупом. А взагалі, Ірця тільки те й робить, що видумує всякі небезпеки. В цьому її насолода.

Аж тепер звернемось, нарешті, до властивої теми нашого оповідання.

Щоб повернути дитину до мови батьків, вирішили посилати її на українознавство. Але Ірця не має до того серця. Раз-у-раз тікає. Аж оце придумали спокусити її публічними виступами. Справили їй ношу гуцульського строю і пустили на естраду. Ірця виглядала, як маків цвіт, і деклямувала:

“Мово рідна! Слово рідне!
Хто вас забуває,
Той у грудях не серденько,
А лиш камінь має”.

Ветерани слухали і плакали від глибокого зворушення.

А потім Ірця авансувала на спікера в радіограмі “Слово правди”. Одного дня це “Слово” заповіло, що зараз виступить перед мікрофоном Ірена Білий і виголосить промову, спонзоровану якимось благословенним айришем, що виробляє

ВЕЛИКА ЗУСТРІЧ

ОДУМІВЦІВ США Й КАНАДИ

ВІДБУДЕТЬСЯ 2-го і 3-го ЛИПНЯ 1960 РОКУ

В ПРОГРАМІ ЗУСТРІЧІ:

Від 12-ої год. дня на оселі “Київ” міжфіліальні спортові змагання.

ГОДИНА 8 ВЕЧ.

В “ПАЛАС ПІР”

В просторій залі над озером Онтеріо (Лейк Шор Роуд коло Гамбер Рівер)

відбудеться

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

Добірний буфет.

Обслуга “Палас Пір”.

Оркестра п. Демянчука з 12 осіб

НЕДІЛЯ 3-го ЛИПНЯ, о 10-ій годині ранку, Соборне Польове Богослуження на площі “КИЇВ” з участю катедрального хору.

Промошлятимуть: ред М. СТЕПАНЕНКО, д-р Я. БІЛІНСЬКИЙ з Нью-Йорку та М. А. ЛІВИЦЬКИЙ — голова В. О. УНРади.

Великий концерт ОДУМ-івських мистецьких сил США і Канади.

В концерті братиме участь збірний хор філій ОДУМ-у під керівництвом дир. Ю. Головка.

Фінальні спортові змагання за чашу ОДУМ-у. Весела ватра.

Оркестра п. Данилюка на танцювальній платформі.

За ближчими інформаціями звертатися до місцевих філій ОДУМ-у.

Доїзд автобусами в неділю о 9-ій, 10-ій та 11-ій год. від Української Православної Катебри св. Володимира при 404 Батурст ст. у Торонто. Для власників авт по гайвей 5 між Торонто і Гамільтоном (14 миль від Гамільтону, 26 миль від Торонто).

ЗАКЛИКАЄМО ДО МАСОВОЇ УЧАСТИ В СЕ УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО!

Організаційний Комітет

найліпші в світі старокрайові українські м'ясива. Уся моя увага, всі мої нерви і жили напнулися. А за якусь хвилину Ірця справді заговорила. Не про м'ясо, а про недалеке пластове свято і гаряче закликала молодь громадно прибути на це свято, бо воно має вирішне значення в справі нашого національного руху. Своє надхнене слово Ірця закінчила такою пишною емфазою:

— Історія не знає випадку, щоб молодь якогось народу не була готова принести себе в жертву для його визволення. Скоб!

Почувши це, я від великого зворушення вигукнув до свого радіоприймача:

— Ірцю, Ірцю! Де ти такого добра набралась? З чиеї мудрої голови ти це висмикнула, як вовтузилась на її потилиці? Ірцю, Ірцю!

А на адресу тієї голови сказав:

— Слава тобі, земляче! Честь і слава, що зумів із маленької Ірени Білого зробити такого знавця історичних випадків. Слава!

Учасники курсів виховників Юного ОДУМ-у в Торонто та члени Виховної Ради.

КУРСИ ДЛЯ ВИХОВНИКІВ ЮНОГО ОДУМ-У

В суботу 9 і неділю 10 квітня ц. р. з ініціативи Головної Управи та Виховної Ради ОДУМ-у Канади відбулися в приміщенні Української Православної Катедральної Громади в Торонті **ІНФОРМАЦІЙНІ КУРСИ** для Виховників Юного ОДУМ-у. Курсами керував голова Виховної Ради п. **І. Дубилко**.

Програма курсів:

а) Субота.

1. Дисципліна — **М. Битинський**
2. Методика історії України — **М. Битинський**

б) Неділя.

3. Методика Географії України — **М. Муха**
4. Правильник Юного ОДУМ-у — **М. Горгога**.
- 6) Неділя.
 1. Планування сходин — інж. **В. Палієнко**
 2. Гри, забави, ручні роботи — інж. **В. Янішевський**
 3. Практичні сходини — інж. **В. Палієнко**
 4. Завдання виховника — **М. Горгога**
 5. Як почати працю — **П. Родак**.

Завданням курсів було, перш за все допомогти організувати відділи Юного ОДУМ-у там, де такі відділи ще не існують і, подруге, допомогти виховникам у праці з Юним ОДУМ-ом.

На курсах були роздані виховникам допоміжні матеріали зі згаданих ділянок. Курси відбулися в товариській атмосфері. Викладачі були добре підготовані й давали курсан-

там пояснення у надзвичайно цікавий спосіб. Присутні дуже багато скористали з курсів. Виховники, які працювали з Юним ОДУМ-ом довший час, висловлювали жаль, що подібних курсів і матеріалів не було зорганізовано в минулому, бо курси ці показали їм, як провадити працю з юнацтвом.

На курси були запрошені виховники, і взагалі все членство окружних філій м. Торонто. На превеликий жаль, ніхто не з'явився з Сен Кетеринс і з Лондону, хоч на той час Великодні іспити в середніх школах були вже закінчені. Натомість треба відзначити молоду, але завзяту в праці філію в Гамільтоні, яка прислала пп. **В. Плянїду** і **К. Панченка**, та Виховну Радю з Ошави.

Виховники з Ошави, — пані **П. Петровська**, пані **Сірко**, і п. **Л. Павлюк**, голова Виховної Ради, поставились до справи курсів з великим розумінням. Після довголітньої праці з Юним ОДУМ-ом вони знають, що значить виховувати нашу молодь, і уважно слідували за кожним словом викладачів. Тут треба зазначити, що завдяки пані **П. Петровській**, пані **Сірко**, пані **Синяховській**, п. **Л. Павлюк**, і п. **Г. Лисицькій**, Юний ОДУМ в Ошаві стоїть на першому місці в Канаді, хоч там до цього часу й не було філії. Було б добре, якби інші місцевості взяли приклад з Ошави і приступили до праці.

Всіх учасників курсу було 18 (Гамільтон 2, Ошава 3, Торонто 13) і 7 осіб членів Виховної Ради.

Виховна Рада планує видати збірник виховних матеріалів для Юного ОДУМ-у і, якщо будуть оочі, повторити курси для виховників з поширеною програмою.

ПОСВЯЧЕННЯ ОДУМІВСЬКОГО ПРАПОРУ В НЬЮАРКУ

Неділя 15-го травня була для філії ОДУМ-у в Ньюарку великим святом. Це був день урочистого посвячення одумівського прапора.

Щойно почало надворі сіріти, а біля церкви вже створився жвавий рух. Дівчата метушаться в кухні, хлопці кінчають впорядковувати залю. На обличчях юнаків і юначок вирази схвилюваності й гордості. Це ж перший раз усі одумівці й одумівки у своїх одностроях. Це створило в них більшу дружність і самовідповідальність перед старшим громадянством, послух і точність перед зверхниками.

В такому поспіху і час минає дуже швидко. В церкві починається Служба Божа. При віттарі почесна стійка одумівців, що тримають американський, український та одумівський прапори. Стійка час від часу міняється. І ось надходить кульмінаційна точка свята — посвячення прапора. Церква переповнена парафіянами й гістьми. Отець д-р **В. Клодницький**, ще перед посвяченням, промовляє до одумівців. Він закликає молодь до самопосвяти і жертвенності в праці для добра ОДУМ-у, українського народу та рідної Церкви.

В асисті отця Буката, який спеціально прибув на посвячення прапора, о. д-р **В. Клодницький** розпочав посвячення одумівського прапора. Виструнчені одумівці тримають розгорнутий прапор. Це була урочиста хвилина. Обличчя одумівців серйозні, позначені свідомістю відповідальності, яку накладає на них урочистий чин посвячення свого прапора. На наше здивування і велику радість, якраз перед початком посвячення, до церкви прибув дорогий нам усім друг-одумівець, **Василь Пономаренко**, голова філії ОДУМ-у в Клівленді. Ця непересічна молода людина стільки посвятила свого часу і здоров'я для праці з українською молоддю, що заслуговує на велику пошану не лише від своїх друзів-одумівців, але й від нашого старшого громадянства.

І ось він, не зважаючи на велику віддачу, прибуває в одумівському однострої на посвячення прапора. Будемо вірити, що нюаркська філія відплатить другові Василю і клівлендській філії ОДУМ-у в час їхнього свята — посвячення прапора, тим же самим.

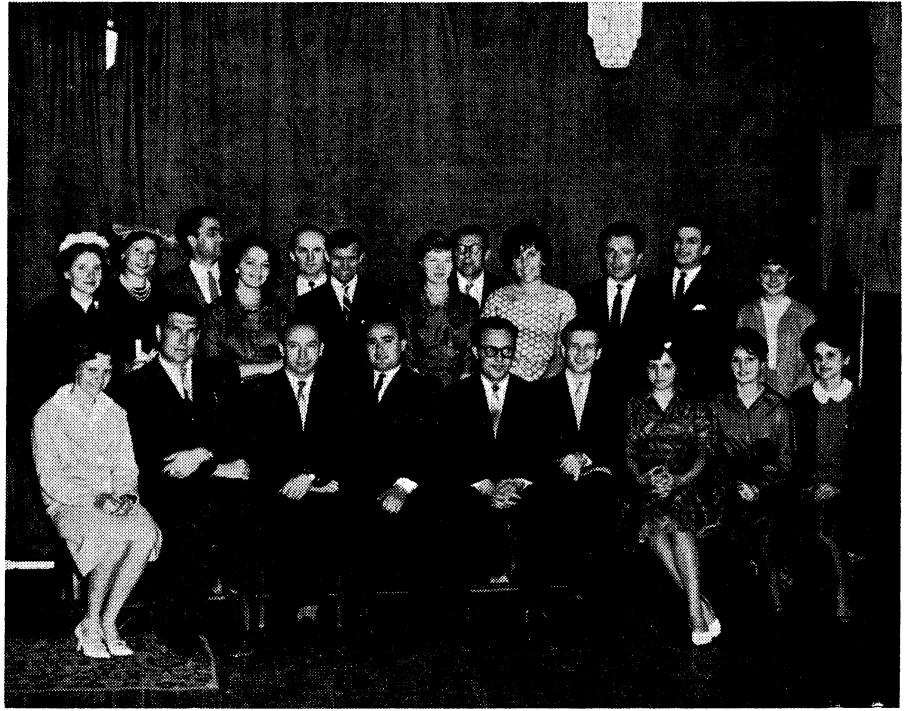
Після чину посвячення прапора, одумівці запросили всіх гостей на офіційне прийняття. За почесним столом сідають: о. д-р **В. Клодницький**, інж. **К. Приходько**, д-р **Я. Білінський** — чл. ЦК ОДУМ-у та голова філії ОДУМ-у в Нью Брансвік, **В. Пономаренко** — голова філії ОДУМ-у в Клівленді, **М. Дзябенко** — голова ОДУМ-у в США, **І. Гладун** — голова місцевого Батьківського Комітету, о. **Буката**, **В. Боднар** — голова Ліги Північно Американської Української Молоді та **А. Філімончук** — голова філії ОДУМ-у в Нью-арку.

Під час гарної перекуски, приготовленої одумівками, слідує привіт. Першим було прочитане писемове привітання від Голови В. О. Української Національної Ради — **Миколи А. Лівницького**, який, між іншим, був запрошений, але з огляду на його негайний від'їзд до Чикаго, не зміг прибути. Усні привіти слідували від філії ОДУМ-у в Клівленді — **В. Пономаренко**, філії ОДУМ-у в Нью Брансвік — д-р **Я. Білінський**, філії ОДУМ-у в Трентоні та ГУ ОДУМ-у в США, — о. **Кальман**, місцевого Батьківського Комітету — **І. Гладун**, від Товариства Прихильників УНР — **К. Степовий**, від ГУ ОУРДП — **К. Приходько**, від Ліги Північно Американської Української Молоді — **В. Боднар**, від місцевого відділу ОУРДП — **М. Семенець**, о. д-р **В. Клодницький** та о. **Буката**. На кінці коротко, але змістовно говорив Голова ОДУМ-у в США — **Микола Дзябенко**. Серед гостей були присутні колишні активні діячі нашої філії з минулих років, як інж. **П. Матюла** — перший голова філії, **М. Могила** — колишній кількакратний голова філії, **М. Скиба** та інші.

Це свято з'єднало всіх в одну святкову родину. Будемо вірити, що старше громадянство допоможе енергійній українській молоді, щоб прапор не припадав пилом, а був символом правди і надії для поневоленого українського народу на Батьківщині.

І. П-ко.

З ОДУМІВСЬКОГО ЖИТТЯ

Зустріч членів Г. У. ОДУМ-у Канади з одумівцями Монреальської філії.

З НАДІСЛАНИХ КНИЖОК

ОЛ. ГАЙ-ГОЛОВКО: „Одчайдушні“

Видавництво „Муза“, Вінніпег, 1959 р. Обгортка мистця Михайла Дмитренка. Сторінок 195.

Ол. Гай-Головко — автор збірки оповідань „Одчайдушні“ — можливо мало відомий читачам „Молодої України“, але в українському письменстві людина не нова. Свою літературну працю він розпочав ще в Україні, видавши такі книжки: „Штурмові балади“ (Харків, 1934), „Світання“ і „Десять новель“ (Київ, 1936-37 рр.).

У 1950 році в Вінніпегу вийшла його книжка „Поединок з дияволом“ (у двох частинах), яка дістала прихильний відгук критики. Крім цього, Ол. Гай-Головко друкував деякі оповідання в періодичній пресі, зокрема „Сповідь золотої троянди“ в журналі „Нові Дні“.

Книжка „Одчайдушні“ містить у собі дванадцять оповідань, темами яких є незвичайні пригоди молодих людей під час перебування в совєтській Україні, складні життєві пригоди під час війни і після капітуляції та зокрема час репатріації українських емігрантів на „родину“. Думаю, що авторові книжки найкраще вдалися оповідання „Сповідь золотої троянди“, „Лист без початку“, „Лицарі залізної когорти“ та „Знак питання“.

Ось, наприклад, в оповіданні „Сповідь золотої троянди“ показано беззахисну дівчину, яка будучи ще неповнолітньою потрапляє в репатріаційний табір і, мстивши заподіяні іншим молодим дівчатам кривди — вбиває з бравнінга шефа репатріаційної комісії. Вернувшись в СССР, вона по черзі, куля за кулею, протягом кількох років, довершує помсту ще над чотирма злочинцями, а потім, після листовної сповіді своєму любимому Денисові Малюті, який уникнув страшних днів репатріації, накладає на себе руки.

Сповідь Золотої Троянди перед Малютою — це сповідь тисяч і тисяч беззахисних українських юнок і юнаків, примусово забраних і вивезених на „родину“, катованих російським окупантом. Не одній українській дівчині чи хлопцеві, не згадуючи старшого громадянства, довелося відібрати собі життя.

Автор цих рядків ще й до сьогодні зберігає листа від однієї з таких дівчат, присланого на адресу своєї господині-австрійки з репатріаційного табору в Мадярщині. Вона писала, що життя для неї не має жодного значення, бо опинившись в репатріаційному таборі, вона, як і решта дівчат, захворіла на венеричну хворобу — навмисно розпо-

всюджену воляками модерної російської імперії. А ця ж дівчина, як і Золота Троянда, і решта наших дівчат, вивезених на тяжку працю до гітлерівського Райху (це було стверджено німецькими медичними комісіями під час набору на працю) була здорова і незгрішена.

Книжка "Одчайдушні" варта уваги і ми рекомендуємо її читачам "Молодої України". Вона має кишеньковий формат і зручна для читання навіть в трамваї.

Діп.

—•—•—•—•—

**НОВИЙ ПІДРУЧНИК
ЯРА СЛАВУТИЧА
CONVERSATIONAL UKRAINIAN
by Yar Slavutych, Ph. Dd.**

Діалоги, тексти для читання, граматики, домашні роботи та словник — усе в одному томі. Схвалений до вжитку в англійських середніх школах Альберти. Надається для шкіл українознавства і самоосвіти. Відгуки преси:

"Як наддніпрянець, поет і мовник, Славутич добре знає літературну українську мову... підручник Славутича орудує нормальною літературною мовою..." (В. Білич, "Мова і діалект", "Прометей", Нью-Йорк, 17 вересня, 1959).

"...автор, справді, дав безпрецедентно-досконалий... добір мовного матеріалу... добрав його послідовно в дусі українського патріотизму й соборництва" (В. Чапленко, "Цінний підручник", "Нові Дні", Торонто, 1959, ч. 116, стор. 27).

"Мова підручника й наголоси — чисто українські" ("Віра й культура", Вінніпег, 1959, ч. 1 (73), стор. 31).

"...відомий поет і філолог д-р Яр Славутич склав... дійсно вартісний підручник..." (Д. Савчук, "Вартісний підручник", "Українець", Париж, 27 грудня, 1959).

"...праця д-ра Яра Славутича, в якій автор послуговується діалоговою методою, є першою в ділянці підручників української мови... автор, виходячи з педагогічного принципу — від простішого до складнішого, подає спершу лексичний матеріал із щоденного життя, з оточення, а потім поволі поширює засяг лексики, подаючи принагідно і слова з абстрактними поняттями... Щиро рекомендуємо цей підручник до вжитку в школах" (Левко Ромен, "Рідна Школа", Торонто, 1959, ч. 9-10, стор. 21-23).

"...важливий, модерний підручник для навчання української мови... Автором книжки є... тонкий знавець української мови і літератури... застосовано найновішу методу навчання мов... Ціллю її є уможливити учневі якнайскорше опанування словництва й підставових зворотів мови і речень через посилені усні вправи і діалоги... підручник уже від першої лекції вчить студента коротких, простих, щоденних речень... підручник виповнить прогалини в дотеперішніх граматиках... (О. Буйняк, "Модерний підручник для навчання української мови", "Свобода", Нью-Йорк, 23 січня 1960).

"Dr. Slavutych deserves much credit for his work... His textbook can be highly recommended to any institution of learning which offers primary Ukrainian courses and is, in addition, an excellent aid for self-study". (Professor Orest Starchuk, University of Alberta, — Preface).

"Dr. Yar Slavutych deserves all credit for his perfectly done work. I highly recommend this valuable textbook to any high school or college which offer Ukrainian. CONVERSATIONAL UKRAINIAN may be successfully used as a self-educator" (Pawlo Sawczuk, THE UKRAINIAN QUARTERLY, December issue, 1959).

"The author deserves much credit for his book which is well suited for its purpose. His work is the result of long experience as a teacher of Ukrainian at the U. S. Army Language School..." (J. B. Rudnykyj, The University of Manitoba).

"From every point of view Slavutych's textbook is excellent. It has, in brief, every virtue necessary to make it a standard text not only in Canadian but also in American schools" (Roman Smal-Stocki, Marquette University).

Перший том має 368 стор. і становить замкнену цілість. Ціна \$3.50. Другий том друкується. Можна замовляти обидва томи в українських книгарнях або на головному складі:

Ukrainian Book Store
10348 — 101-st Street
Edmonton, Alta, Canada.

*Подвоїмо
число передплатників
„Молодої України“
до її 10-ліття!*

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

В. Ч.-о, Бруклін. Піде в черговому числі.

В. Пономаренко, Клівленд. Оголошення вже не актуальне, бо журнал виходить після імпрези. Постанову Пленуму північних філій ОДУМ-у США радимо довести до відома членства філій окремим циклоstileвим об'їжником, бо вона має стисло організаційний, діловий характер із журналістичного боку не є цікавим матеріалом (особливо для не-одумівських читачів).

П. Сенько, Трентон. Ваш матеріал прийшов, на жаль, запізно.

А. Усенко, Боффало. Дякуємо за цікаві інформації.

Ю. П.-ко, Боффало. З літературного боку вірш слабкий і до друку не надається.

Л. Безкровний, Торонто. Використати, на жаль, не можемо з уваги на малу актуальність цієї теми в наші дні. Пришліть щось інше.

А. Філімончук, Довер. На жаль, фото не достатньо чітке для виготовлення кліше.

НАДІСЛАНІ КНИЖКИ:

Л. Мосендз, "Останній пророк", видано Діловим Комітетом для видання творів Л. Мосендза в Торонті. Стор. 456. Обкладинка М. Левицького. Торонто 1960.

О. Гай-Головко, "Одчайдушні", збірка оповідань, видавництво "Муза", Вінніпег, 1959. Стор. 195.

"Нові поезії" з. 2, видавництво Нью-Йоркської групи, Нью-Йорк, 1960. Стор. 64.

Щойно появився

вперше

**роман ЛЕОНІДА МОСЕНДЗА
"ОСТАННІЙ ПРОРОК"**

Літературна редакція і вступна стаття Богдана КРАВЦЕВА.

Обкладинка і графічне оформлення Мирона ЛЕВИЦЬКОГО 456 стор. друку. Ціна книжки: у твердій оправі: — \$6.00, в картоновій — \$4.50.

Видано заходом Ділового Комітету для видання творів Л. Мосендза в Торонті. Жадайте у Вашій книгарні або замовляйте у Діловому Комітеті по адресі:

Mr. P. FEDORENKO,
155 Parkside Dr., Toronto, Ont.,
CANADA

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

Шановний Пане Редакторе!

Афоризми Свирида Ломачки ніяк не можна обійти мовчанкою! Щиро вітаю і дякую за насолоду. Вони настільки гарні, що я їх конче собі схочу.

Взагалі це число (69) мені дуже сподобалось. Як гарно, що "Молода Україна" так успішно розвивається! За це, безперечно, Вам ще раз і ще раз спасибі!

Із дружньою пошаною до Вас

Ваш Д. Грушецький, Чикаго.

До Редакції "Молодої України".

Шановні Добродії!

Дуже мені подобається Ваш журнал. Подасте надзвичайно добрі статті, які, на мою думку, добре діють на нашу молодь, що часто загублюється тут під впливом американської асиміляції.

Бажаємо Вам багато успіху в праці Вашій!

Прошу посилати мені Ваш журнал. Посилаю \$5.00 на пів року передплати, а решту на пресовий фонд.

З пошаною

С. Гаєвська, Йонкерс.

До редакції "Молодої України".

Вкладений переказ є на передплату п. Журківського (адреса), який дуже просить, щоб перед новленням передплати редакція його повідомила, а не переставала висилати журнал. Він бажає передплачувати "Молоду Україну", але за своїми справами забувається, а якби дістав повідомлення, то негайно вислав би гроші.

З щирою пошаною

В. Л. за І. Журківського, Детройт.

Вельмишановна Редакціє!

Пересилаючи передплату на один рік, я хочу подякувати Вам за вислані мені оказові числа "Молодої України", які є хорошими.

М. Лазоренко, Монреаль.

Шановна Редакціє!

Щиро дякую за довір'я і за числа "Молодої України", які мені надіслано, без уваги на те, що моя передплата скінчилася кілька місяців тому.

Пересилаю 5.00 доларів, які прошу призначити на залежності і передплату.

З пошаною,

Оксана Панасюк

Дорогі друзі!

Пересилаю Вам належність з кольпортажу "Молодої України".

Фінансовий звіт я отримав. Жакливо мало передплатників. Ламаю голову над тим, у який спосіб звернутися до філій, щоб повели кампанію за збільшення кількості передплатників. Зверну увагу на одумівських кольпортерів. Я не проминаю ні одної нагоди, щоб не пригадати філіям про підтримку нашого журналу.

Минулого тижня був у Канаді, лише до Торонта не доїхав. Вирішив пару днів відпочити і просидів у Ст. Томас у дядька. Їздив до Детройту, мав на меті розколикати трохи одумівське життя. Ніяких наслідків. Повернувся до сліз розбитий. Люди, на яких я колись покладав надії, змінилися до невпізнання: авта, будинки, долари — оце й уся емігрантська місія. Бідний Колосюк, як не намагався поживити громадське життя, так не міг нічого зробити.

Молю Бога, щоб удалася нам та зустріч! Федоренко тепер дуже переобтяжений родинними обов'язками, а Чудовський цілком виїжджає з Нью-Йорку з компанією.

З привітом

М. Дзябенко, Нью-Йорк.

Панове!

В кінці минулого року я повідомив вас про те, що я не мав змоги відновити передплату на "Молоду Україну", на цей, 1960, рік.

Ви всетаки висласте мені журнал регулярно. Дуже дякую. Сподіваюсь, що пізніше я матиму змогу відплатити вам за це.

Ви висласте мені журнал, адресуєючи так: "Проф. Мушта..." і т. д. Рішучо прошу вас викинути з ужитку цей професорський титул. Моя тутешня робота нічого спільного не має з професорством, і професорський титул зовсім недоречний в моїх теперішніх життєвих обставинах, особливо на провінції, і при певних ситуаціях може ставити мене в небажане або незручне становище.

Вживте, будь ласка, всіх належних заходів, щоб надалі слово "професор" ніде не було виставлене (випадково, чи не випадково) поряд з моїм прізвиськом.

З пошаною

М. Мушта

Від редакції: Розуміємо Вас цілком і прохання Ваше виконаємо.

**З ВЕСІЛЛЯ НА
"Молоду Україну"**

На весіллі молодої пари Раїси і Олександра Юхименків було проведено збірку на пресовий фонд журналу "Молода Україна".

Коротке слово і збірку провів секретар Головної Управи Михайло Лебединський.

Жертвували:

Мих. Лебединський	\$2.00
Пані Лебединська	1.00
Ст. протоієрей М. Овчаренко	1.00
Родина Воскобійників	3.00
Яків Юхименко	2.00
Іван Юхименко	2.00
Пані Чернушенко	1.00
Петро Байдужий	2.00
Родина Кравченко	2.00
Микола Кравченко	1.00
А. Філенко	2.00
Надя Говорун	2.00
Іван Чумак	2.00
Пані Юхименко	1.00
Кожушко	1.00
Данильченко	1.00
Литвець	1.00
Тараненко	1.00
Запишний	1.00
Кириченко	1.00
Малик	1.00
Коваль	1.00
Василь Улісько	0.50
Разом	\$32.50

Редакція і Адміністрація бажає молодій парі всього найкращого, а жертводавцям складає щире подяку.

**НА ПРЕСОВИЙ ФОНД
ЖЕРТВУВАЛИ:**

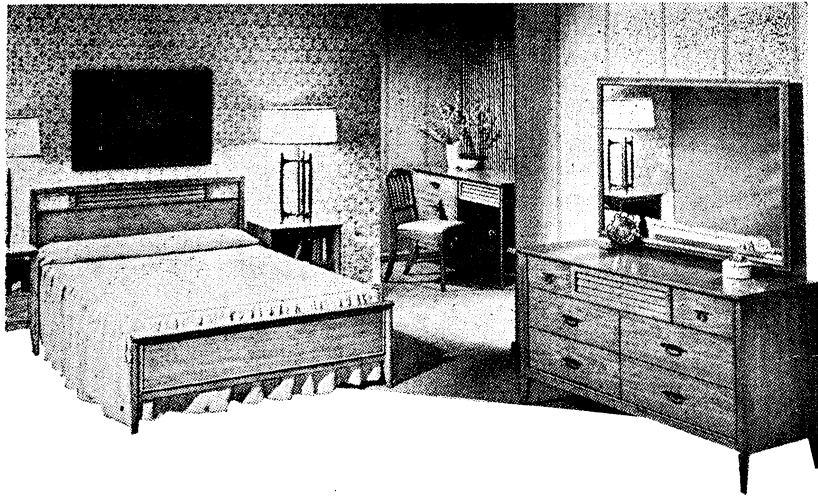
Леся Дилівська, Рочестер	\$1.00
Анатолій Бокій, Монреал	1.50
С. Гаєвська, Йонкерс	3.00
о. В. Слюзар, Монреал	0.50

**НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ
ПРИЄДНАЛИ:**

Данило Завертайло, Чикаго	9
Віра Канарейська, Монреал	1
Віктор Дем'яненко, Ст. Кетеринс	1
Мих. Лебединський, Торонто	1
Ів. Пишкало, Торонто	1

**ПОКЛИКАЙТЕСЯ НА ОГОЛОШЕННЯ
ПІДПРИЄМСТВ, ЯКІ ДРУКУЮТЬСЯ
НА СТОРІНКАХ НАШОГО
ЖУРНАЛУ!**

**НЕ ЗАБУВАЙТЕ ЗГАДАТИ, ЩО ВИ
ПОКЛИКАЄТЕСЯ НА ОГОЛОШЕННЯ
В ЖУРНАЛІ "МОЛОДА УКРАЇНА"!**

ЧИ ПОДОБАЄТЬСЯ ВАМ ЦЯ СПАЛЬНЯ?

Це не єдиний зразок, який ми можемо Вам показати! Наша фірма розміщена у двох великих крамницях, пропонує справді небувалый вибір хатнього устаткування, кухонь, телевізорів, холодильників, радіо-апаратів, фортепіанів та різних музичних інструментів.

ALPHA FURNITURE CO.

735 Queen St. W., — 587 Queen St. W., 3030 Dundas St. W.
Toronto, Ontario.

Future Fuel Oil Ltd.

& GASOLINE SERVICE STATION

945 Bloor St. West, — Toronto, Ontario

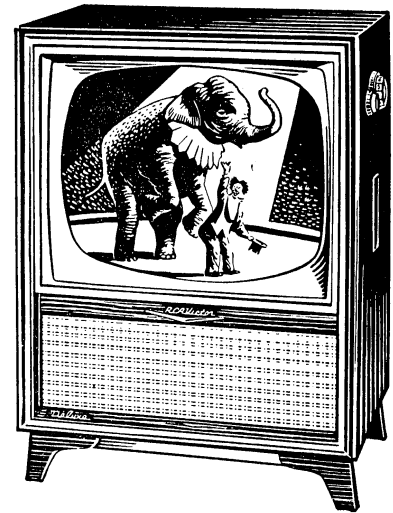
Вдень: LE 6-3551 — Вночі: RO 2-9494

Перша українська фірма достави опалової оливи для домашнього та індустріального вжитку.

Чищення, направи та встановлення нових форнесів.

Обслуга протягом 24 годин.

**НАЙБІЛЬША
УКРАЇНСЬКА
КРАМНИЦЯ МЕБЛІВ**

**ROCHESTER
Furniture Co. Ltd.**

423 College St., Toronto, Ont.

Tel. EM 4-1434

Тут знайдете великий вибір хатніх меблів, холодильників, газових та електричних печей, радіо-телевізійних апаратів та багато інших предметів домашнього устаткування по **НАЙНИЖЧИХ** цінах, на догідні умови сплати.

Зайдіть і переконайтесь в цьому самі.

У СПРАВІ КУПІВЛІ Й ПРОДАЖУ РЕАЛЬНОСТЕЙ

звертайтесь

до

найбільшого українського бюро продажу реальностей

R. CHOLKAN Real Estate Ltd.

527 Bloor St. W. Toronto, Ont. Tel.: LE 2-4404

ГОТЕЛІ — КАМ'ЯНИЦІ — ДОМИ — ПІДПРИЄМСТВА

ВІДОМА В ТОРОНТІ

УКРАЇНСЬКА ДРУКАРНЯ

« К И Ї В »

з модерними, автоматичними машинами. Друкує книжки, брошури, часописи та всякі канцелярйні й комерційні друки.

Замовлення слати на адресу:

KIEV PRINTERS LIMITED

686 Richmond St. West

Toronto, Ontario, Canada

Tel.: EM 3-7839

Робота чиста, скоро й солідна.